

VAASAN AMMATTIKORKEAKOULU
VASA YRKESHÖGSKOLA
UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Louise Norrgård

ITALIENS LANDSPROFIL

Företagsekonomi och turism

2010

FÖRORD

Detta lärdomsprov har gjorts vid Vasa yrkeshögskola inom utbildningsprogrammet för företagsekonomi med inriktningsalternativet internationell handel. Arbetet påbörjades hösten 2009 och slutfördes våren 2010, Helena Blomquist har fungerat som handledare. Jag vill tacka min handledare samt Österbottens handelskammare som har varit till stor hjälp under arbetets gång.

Vasa 15 april 2010

Louise Norrgård

VASA YRKESHÖGSKOLA

Utbildningsprogrammet för företagsekonomi

ABSTRAKT

Författare	Louise Norrgård
Lärdomsprovets titel	Italiens landsprofil
År	2010
Språk	svenska
Antal sidor	73 + 1 Bilaga
Handledare	Helena Blomquist

Syftet med detta lärdomsprov är att sammanställa en landsprofil om Italien, som skall hjälpa små och medelstora företag i Österbotten som planerar internationalisering till Italien. Denna landsprofil innehåller grundläggande fakta om Italien såsom kultur, ekonomi, infrastruktur, handel och lagstiftning. Denna information är till största delen hämtad från Internet eftersom där hittas den mest aktuella informationen.

I den första delen av arbetet tas fakta om landet i fråga upp och den i andra, som är den empiriska delen, undersöktes fem företag från Österbotten, alla dessa har inlett export till Italien. Själva undersökningen går ut på att ta reda på om dessa företag tror sig ha haft nytta av en landsprofil.

Undersökningen omfattar bara fem företag och kan därför inte bli allmängiltig. Resultatet av undersökningen visade att de flesta företag nog skulle ha haft nytta av en landsprofil.

VAASAN AMMATTIKORKEAKOULU
UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES
Utbildningsprogrammet för företagsekonomi

ABSTRACT

Author	Louise Norrgård
Topic	Country profile of Italy
Year	2010
Language	Swedish
Pages	73 + 1 Appendice
Name of Supervisor	Helena Blomquist

The purpose of this thesis is to compile a country profile of Italy that will help small and medium -sized Ostrobothnian companies who are planning internationalization to Italy. This country profile consists of general facts about Italy, such as culture, economy, infrastructure, trade and legislation. Most of the information is gathered from the Internet, since the latest information is published there.

The first part of the thesis consists of facts about the country and the second part, the empirical part, investigates five companies from Ostrobothnia, that has already began to export to Italy. The survey investigates if these companies think they could have had drawn benefits from a country profile.

The survey includes only five companies, therefore the result cannot be general. The result of the survey shows that most of the companies think they would have had use of a country profile.

Keywords Italy, companies, internationalization

BILDFÖRTECKNING

Bild 1. Italienska flaggan. s 11

Bild 2. Italiens 20 regioner. s 21

DIAGRAMFÖRTECKNING

Diagram 1. Befolkningsminskningen i Italien fram till år 2050. s 24

Diagram 2 och 3. Befolkningspyramid Italien år 2010 och 2050. s 24

Diagram 4. Finlands export till Italien 2008. s 53

Diagram 5. Finlands import från Italien 2008. s 53

TABELLFÖRTECKNING

Tabell 1. Första företagets svar på fråga 10. s 65

Tabell 2. Andra företagets svar på fråga 10. s 66

Tabell 3. Tredje företagets svar på fråga 10. s 66

Tabell 4. Fjärde företagets svar på fråga 10. s 67

Tabell 5. Femte företagets svar på fråga 10. s 67

Tabell 6. Sammanställning av de fem företagens informationsbehov. s 68

INNEHÅLL

FÖRORD

ABSTRAKT

ABSTRACT

BILDFÖRTECKNING

DIAGRAMFÖRTECKNING

TABELLFÖRTECKNING

INLEDNING.....	9
1.1 Syfte.....	9
1.2 Problemområde	9
1.3 Avgränsningar	9
2 ALLMÄNNA FAKTA OM ITALIEN.....	10
2.1 Fakta	10
2.2 Historia	11
2.2.1 Äldre historia.....	11
2.2.2 Modern historia	14
3 GEOGRAFI.....	18
3.1 Rom	19
3.2 San Marino	20
3.3 Vatikanstaten	20
3.4 Italiens regioner	21
4 BEFOLKNING.....	23
5 DEN ITALIENSKA KULTUREN.....	26
5.1 Religion	28

5.2	Affärskultur	28
5.3	Ledarskap	29
5.4	Klädstil	30
5.5	Språk.....	30
5.6	Möten och konversationer	30
5.7	Arbetstider	32
5.8	Visitkort.....	32
5.9	Gåvor	33
5.10	Byråkrati.....	33
5.11	Högtider och ledigheter	34
5.12	Musik, litteratur och konst.....	34
6	INFRASTRUKTUR	37
6.1	Vägnätet.....	37
6.2	Järnvägsnätet	37
6.3	Flygtrafik	37
6.4	Sjöfart	38
6.5	Tidningar	38
6.6	TV, telefon och radio.....	38
7	ITALIENS POLITIK.....	41
8	EKONOMI.....	44
9	NÄRINGSLIV	47
9.1	Industri.....	47
9.2	Turism	47
9.3	Jordbruk och fiske	47
9.4	Utbildning.....	48
9.5	Mode.....	49
9.6	Arbetsmarknad	49
10	HANDEL	51
10.1	EU:s handelspolitik	51

10.2	Export	52
10.3	Import	52
10.4	Handel mellan Finland och Italien	52
10.4.1	Tull	53
10.4.2	Transportdokument	54
10.4.3	Intrastat.....	55
10.4.4	Handelshinder	55
10.5	Handelsfaktura.....	55
11	LAGSTIFTNING	57
11.1	Immaterialrätt	57
11.1.1	Patent.....	57
11.1.2	Varumärke.....	57
11.1.3	Mönsterskydd.....	58
11.1.4	Nyttighetsmodell	59
11.2	Bolagsformer	59
11.3	Konsumentprisindex.....	60
11.4	Skatterätt.....	60
11.5	Inkomstskatt	60
12	VIKTIGA ADRESSER.....	61
13	UNDERSÖKNINGEN.....	63
13.1	Frågeformuläret	63
13.2	Svaren företagsvis	65
13.3	Avslutning	69
14	SLUTORD	70

KÄLLFÖRTECKNING

BILAGA Enkät (engelsk)

INLEDNING

Det här lärdomsprovet är en landsprofil om Italien. Det blev en landsprofil eftersom det alltid har intresserat mig att läsa om andra länder, och att det blev just Italien beror på att handeln med Italien hela tiden ökar, vilket även intresset för landet gör vad gäller turismen.

1.1 Syfte

Syftet med denna landsprofil om Italien är att ge små- och medelstora företag i Österbotten hjälp vid internationalisering till Italien. I arbetet ingår även en empirisk del, som innebär att några företag som har export till Italien har fått besvara frågor angående detta. Syftet med undersökningen är ta reda på om en landsprofil skulle vara till hjälp för dessa företag som är i planeringsstadiet vad gäller internationalisering till Italien.

1.2 Problemområde

När man forskar om ett land är det mycket viktigt att all information är färsk. Detta kan ibland skapa problem, i och med att sådan information föråldras otroligt snabbt. Den nyaste och mest uppdaterade informationen hittas för det mesta på Internet. Vad gäller undersökningen var det svårt att hitta företag som ännu var i planeringsskedet, så de företag som har deltagit i undersökningen har alla redan export till Italien.

1.3 Avgränsningar

Den här landsprofilen skall ge företag den mest grundläggande informationen om Italien som land och dess samhälle. Det här innebär att jag har valt att inte ta upp något på desto djupare nivå, utan endast det väsentligaste. Den empiriska delen av arbetet är begränsad till endast fem företag som har export till Italien.

2 ALLMÄNNA FAKTA OM ITALIEN

Italiens officiella namn är Repubblica Italiana/ Republiken Italien. Den norra delen av Italien räknas till den rika, samtidigt som den södra delen av landet är den fattiga. Den södra delen kallas *Il Mezzogiorno*, Middagssolens land, och här är jordbruket framträdande. Det är svårt att exakt säga var denna så kallade gräns går mellan de rika i norr och de fattiga i söder, men ungefär mellan Rom och Neapel. De norra delarna av landet hör till de rikaste i hela Europa per person, och det är tack vare detta som även landet kan räknas till ett av världens rikaste industriländer.

(Första klass reseguider, Italien. 2001:17)

2.1 Fakta

Yta: 301 309 km²

Antal invånare: 58 126 212 (2009)

Huvudstad med antalet invånare: Rom 2 500 000 (uppskattning 2008)

Statsskick: republik, enhetsstat

Statschef: president Giorgio Napolitano

Regeringschef: premiärminister Silvio Berlusconi

BNP per invånare: 34 954 US dollar (2009)

Valuta: euro

Språk: italienska, 18 erkända minoritetsspråk

Folkgrupper: italienare 94 % (inkl de språkliga minoritetsgrupperna), 6 %
invandrare

Religion: katolicism

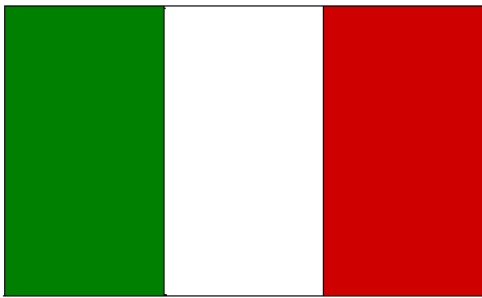

Bild 1. Italienska flaggan *Il Tricolore*

Flaggan antogs år 1948, men den första flaggan är dock från 1796 då Napoleon styrde vissa delar av landet. Detta ledde till att den italienska flaggan har tydliga likheter med den franska. Den röda och vita färgen i den italienska flaggan är Milanos färger och den gröna färgen föreställer regionen Lombardiet. De mer allmänna symbolerna för de tre färgerna är;

grön – hopp (hope)

vit – tro (faith)

röd – barmhärtighet (charity)

(Landguiden)

(Allt om Fakta om Italien)

(The Italian Flag)

(CIA – Central Intelligence Agency)

2.2 Historia

2.2.1 Äldre historia

De äldsta fynden som har hittats visar att den landsdel som idag är Italien var bebodd redan för 700 000 år sedan. Det indoeuropeiska folk som kallas italiker förmodas ha invandrat omkring år 1 500 f Kr. Senare, runt 900-800 f Kr, kom de

första etruskerna, och även grekerna började då bosätta sig på den italienska halvön, vilken de gav namnet Italia.

Det finns många olika synpunkter på hur romarriket kom till. En av dessa är att etruskerna enade de små samhällen som grundats vid floden Tibern i en statsstat, med en gemensam kung. Runt år 500 f Kr gjorde dock invånarna uppror mot detta kungadöme och bildade en republik som med tiden växte sig allt större. Senare mot mitten av 200 f Kr bredde romarriket ut sig över hela halvön söder om Posslätten. Det första puniska kriget mot den feniciska statsstaten Karthago slutade med att Rom erövrade Sicilien, Sardinien och Korsika. Freden efter det andra puniska kriget år 201 f Kr ledde till att Karthago besegrades, vilket betydde att då härskade romarna över hela det västra Medelhavsområdet. Vid mitten av samma århundrade hade Rom också brett ut sig österut mot det som idag är Grekland och lagt under sig den historiska regionen Makedonien, efter att dess kung Perseus övervunnits. När romarriket var som störst under 100 talet e Kr sträckte det sig från England i väster ner över hela Medelhavsområdet till Kaspiska havet i öster.

Romarrikets nedgång började med att det redan på 100 f Kr hade blivit påtagligare hur svårt det var att hålla ihop romarriket. I slutet av 300- talet e Kr kännetecknades riket av korrupktion, ekonomiska svårigheter, epidemier av alla de slag och den romerska militärens bristande förmåga att bevara kontrollen över det enorma imperiet. Detta ledde till att år 395 delades romarriket in i en östlig del, Östrom – det Bysantinska riket – och en västlig del där Rom fortsatte att vara huvudstad.

Det tysk- romerska riket och dess uppkomst inleddes med att Otto den I år 962 blev krönt till kejsare av det imperium som senare skulle få detta namn. Området som idag är Italien fortsatte att ingå i detta rike ända fram till början av 1800-talet. De södra delarna av Italien som länge styrts av det bysantinska riket, erövrades vid mitten av 1000- talet av normanderna. Under de följande århundradena blev statsmakterna mer självständiga och flera krig utkämpades

dem emellan. Så småningom framträdde Genua, Venedig, Milano och Florens som de största och mest inflytelserika statsstaterna.

Vid slutet av 1400-talet försökte Frankrike invadera de italienska staterna. Både spanska och tyska intressen förenades dock med italienska statsstater och påvemakten för att förhindra detta. Efter nära femtio års kamp mot fransmännen lyckades de vinna kontrollen över största delen av Italien. Upplysningen som vid slutet av 1700-talet gjorde sin ankomst till Europa, innebar en tid av återhämtning och utveckling. År 1796 invaderade dock den franske generalen Napoleon Bonaparte Sardinien och senare i rask takt stora delar av norra Italien. När Napoleon utropat sig själv till kejsare i Frankrike grundade han 1806 det italienska kungadömet med sig själv som kung. Österrike fick igen sin gamla ställning i Italien efter Napoleons fall 1815 och Kyrkostaten och kungariket Sardinien återupprättades.

Il Risorgimento, står för pånyttfödelse och utvecklades i början av 1800-talet. Senare år 1861 utropades ett fritt Italien. Bakom detta var Camillo di Cavour, ledande statsman, och han blev då Italiens förste regeringschef. Viktor Emanuel II, kungen av Sardinien, blev nationens kung. År 1870 medräknades även Venedig dit och också de övriga delarna av Kyrkostaten. Påven drog sig tillbaka till Vatikanpalatset och Peterskyrkan.

För att nu få in den jordbruksdominerande staten på en mer industriell bana började man bygga ut infrastrukturen och utbildningsväsendet. Först hade det konservativa partiet makten, men efter 1876 tog några mer framåtsträvande partier över makten. Detta blev början på en mycket expansiv utrikespolitik, och under den tid den var verksam så missköttes de inrikespolitiska förhållandena och fattigdomen blev allt mer tydlig i speciellt de södra delarna av landet. Under den här tiden valde många italienare att helt enkelt lämna landet, mest emigreringar skedde mellan 1880 och 1914, då varje år hundratusentals emigrerade, mestadels till USA.

Med denna riktlinje så blev det många förändringar i början av 1900- talet. Barnarbete förbjöds, obligatorisk olycksfallsförsäkring togs i bruk och arbetsdagen blev kortare för kvinnor. År 1912 fick mesta delen män rösträtt.

År 1915 gick Italien in i första världskriget på ententens sida, med andra ord med Frankrike, Ryssland och Storbritannien. När kriget var över ledde det till sociala oroligheter, vilket frambringade högerextremistiska rörelser under den tidigare socialisten Benito Mussolini och Fascistpartiet. Fascisterna tog makten i många städer. Ingen hade möjlighet att stoppa dessa så 1922 var kung Viktor Emanuel III tvungen att utnämna Mussolini till premiärminister. Några år senare hade staten blivit en fascistisk stat och Mussolini regerade nu enväldigt, fastän monarkin behölls. Mussolini ansåg det vara av stor vikt att få slut på alla oenigheter med den katolska kyrkan, detta lyckades han med och i lateranfödragen erkände påven den italienska staten och gav upp alla krav på besittningar i landet. Kyrkan fick i sin tur Vatikanstaten, Den heliga stolen, och på så vis också äganderätten till ett antal olika kyrkor och palats.

Efteråt fortsatte Mussolini sin politik. År 1936 erövrade han Abessinien (idag Etiopien), på våren 1939 tog Mussolini även Albanien. När andra världskriget tog sin början gick Italien in på Tysklands sida 1940. Samma år försökte Italien erövra Grekland men misslyckades. Mussolini störtade 1943 till följd av fascisternas eget beslut. Marskalk Pietro Badoglio utnämndes då till premiärminister och samma år kapitulerade Italien. Mussolini greps men flydde, och 1945 mördades han när han försökte ta sig ur landet. Efter fascismens fall inleddes ”den röda terrorn”, med målet att tömma landet på fascister. Runt 20 000 människor mördades under denna tid, även kvinnor och barn.

2.2.2 Modern historia

Efter andra världskriget blev Italien republik, närmare bestämt 10 juni år 1946. I republikens första regering gick Alcide de Gasperi i spetsen. Alcide, tillsammans med Konrad Adenauer, västtysk förbundskansler, och Robert Schuman, fransk utrikesminister, kom senare att ha stor del i det västeuropeiska integrationsarbetet

som skulle leda till skapandet av Kol- och stålunionen 1957, som senare blir EG och till slut EU. År 1949 gick Italien med i NATO och Europarådet.

Med hjälp av USA kunde Italiens ekonomi byggas upp och grunden lades till en stor årlig tillväxt på över 8 % i slutet av 1950- talet. Det var främst norra delarna av Italien som då industrialiserades, vilket resulterade i att många sökte sig just till norra och mellersta delarna av landet samt även utomlands till bland annat Australien och Sverige.

Ända fram till 1990-talet var det kristdemokraterna som var det dominerande partiet. Fram till början av 1960- talet var deras ställning som starkast. Men efter det så började deras ställning försvagas. År 1976 fick kommunistpartiet nästan lika många röster som kristdemokraterna. Kristdemokraterna ville dock inte dela makten med någon, men gick till slut med på att dela viktiga beslut som gällde politiska frågor med kommunistpartiets ledning. År 1978 mördades kristdemokraternas ordförande Aldo Moro av den marxistiska terrororganisationen Röda brigaderna, och några månader senare var landets president, kristdemokraten Giovanni Leone, tvungen att avgå eftersom han anklagades för korruption. Efterträdare blev Alessandro Pertini, socialist.

Under hela 1970- talet var landet drabbat av hög arbetslöshet, hög inflation och låg tillväxt. Detta mest på grund av stigande oljepriser, som var en följd av oljekrisen 1973. Sommaren 1981 fick landet Giovanni Spadolini till premiärminister, Spadolini var icke-kristdemokratisk, utan kom från det liberala Republikanska partiet. Spadolini ledde en koalitionsregering som bestod av fem partier. Efter valet 1983 förnyades koalitionen, och i ledningen var Bettino Craxi från Socialistpartiet. Den här regeringen hade makten ända fram till 1986, vilken är den längsta tiden en regering har haft makten i Italien sedan andra världskriget. Under hela 1980- talet hade Italien en stabil ekonomisk tillväxt på 3-4 % årligen, och industriproduktionen ökade hela tiden även den.

Parlamentsvalet 1992 blev en katastrof för både kristdemokraterna och Demokratiska vänsterpartiet. Socialistpartiet med Giulio Amato i spetsen bildade

en regering med stöd från kristdemokrater. Detta år ägde även en stor korruptionsskandal rum, vilken Italien skulle minnas en tid framöver. Hundratals politiker anklagades för att ha tagit emot mutor av företag i utbyte mot byggkontrakt. Många av dessa åtalades även för att ha samarbete med maffian. En känd person som åtalades för detta var Giulio Andreotti, som hade varit landets premiärminister sju gånger. På grund av skandalerna upplöstes det kristdemokratiska partiet år 1994.

Den sicilianska maffian hade utvecklats till en multinationell organisation. Och efter mordet år 1992 på åklagarna Giovanni Falcone och Paolo Borsellino som ledde utredningarna om maffians verksamhet, skärptes kampen mot maffian rejält. Då greps 21 personer som var delaktiga i mordet, och 13 maffiabossar som fattat beslutet om det, allt detta tack vare en avhoppad maffiamedlems vittnesmål. Den som efter detta hade efterträtt den högsta maffiabossen Salvatore "Totò" Riina, var Corleonefamiljens överhuvud Bernardo Provenzano men han greps 2006.

Inför parlamentsvalet 1994 hade Silvio Berlusconi introducerat ett nytt högerparti, Forza Italia ("Heja Italien"), och Berlusconi valdes till premiärminister i en koalitionsregering som hade aktörer från högeralliansen. Berlusconis ställning ifrågasattes dock efter att han hade blivit ett objekt i undersökningen om mutbrott. I ungefär ett år höll Berlusconis regering, till följd av hans förslag till förändringar som ledde till protester och demonstrationer, och även det faktum att han var misstänkt i en utredning om mutbrott. Berlusconi avgick i februari 1995.

Massimo D'Alema, Vänsterdemokraternas ledare, blev ny premiärminister. Han avgick dock från att vara premiärminister efter 18 månader på grund av sjunkande opinionsstöd och uteblivna reformer.

Berlusconis högerallians, nu kallad Friheternas hus, segrade i parlamentsvalet våren 2001. I början var denna regering mäkta omtyckt, men senare förverkligades dock inte regeringens löften om skattesänkningar och nya jobb. Berlusconis ställning ifrågasattes ännu en gång, nu som Italiens största ägare av TV-bolag och andra medieföretag. Under hela sin tid som regeringschef var

Berlusconi i konflikter med domarkåren vad gällde hans misstänkta medverkan i skattebrott, mutbrott och andra bedrägerier. Men han klarade sig alltid undan dessa. Italienarna i allmänhet var inte desto mer brydda över misstankarna riktade mot Berlusconi. Däremot var de besvikna på honom eftersom inga vallöften hade förverkligats. När våren 2004 kom kunde Berlusconi och hans regering vara nöjda med att ha varit den mest långvariga sedan andra världskriget. Men senare efter dåliga resultat i lokala val och valet till Europaparlamentet försämrades Berlusconis ställning. Efter mycket missnöje med regeringen, med resultat av låg ekonomisk tillväxt och stödet till USA:s krig med Irak, var Berlusconi 2005 tvungen att bilda en ny regering.

Efter terrorattentatet i London 2005 skärptes åtgärderna mot terrorism. Detta innebar att en misstänkt kan förhöras utan en advokats närvaro, samt möjligheten att övervaka internet och mobiltelefoner och dessutom att kunna deportera utlänningar som anses hota landets säkerhet.

(Landguiden)

3 GEOGRAFI

Yta: 301 309 km²

Viktiga floder: Po, Tibern, Adige

Största sjöar: Lago di Garda, Lago Maggiore, Lago di Como

Största stad: Rom, 2 500 000 invånare (uppskattning 2008)

Övriga större städer: Milano (1 321 000), Neapel (965 000), Turin (865 000),

Palermo (653 000), Genua (588 000), Florens (377 000) och Bologna (372 000) (uppskattning 2008).

I norra Italien är klimatet tempererat, medan det i söder är Medelhavsklimat som regerar, vilket innebär torra varma somrar och milda regniga vintrar. Det regnar mest i väster och norr, nederbörden minskar ju längre söderut man befinner sig i landet.

Länder som gränsar till Italien är Frankrike, Schweiz och Österrike. I nordost har landet även lite landsgräns mot Slovenien. Väster om Italien finns Liguriska och Tyrrenska haven, i öster Adriatiska havet och i söder Joniska havet. Italien är formad som en stövel och omfattar en halvö som skjuter ut över Medelhavet och med detta delar havet i en västlig och en östlig del. Den totala kuststräckan är 850 mil. I norra Italien finns Alperna, vilka också avgränsar till grannländerna, här kan bergstopparna på Italiens sida nå över 4 000 meter. Inom Italiens gränser finns även två oberoende stater, republiken San Marino och Vatikanstaten i Rom.

Sicilien är en av Medelhavets största öar och Italiens största region, ön har en terräng som är dominerad av berg, på Sicilien återfinns vulkanen Etna, som ännu idag är aktiv och dessutom är Europas högsta vulkan. Floden Salso, med sina 144 km, är öns längsta flod. Förutom Sicilien som huvudö så hör också många andra mindre öar hit, Lipariska öarna, Ustica, Egadiska öarna, Pantelleria och Pelagiska öarna. Siciliens huvudstad är Palermo. Sicilien har fått det antika namnet, *Thrinakie*, den trehörnade ön, med anledning att öns kuster möter tre olika hav. Eftersom ön ligger i den södra delen av Italien så är den också en av de fattigaste

regionerna i landet. Den kända kriminella organisationen maffian, är ett typiskt kännetecken för ön Sicilien.

Sardinien ligger väster om Italien. Medelhavet och Tyrrenska havet omger denna ö. Norr om Sardinien finns Korsika och mellan de här två öarna finns Bonifacio sundet. Sardiens landskap är mycket varierande med sina olika växter, djur och fåglar. Befinner man sig inåt mitten av ön så kan man höra många olika dialekter, språket som i allmänhet talas har ännu idag många spår av latinet. Vad gäller turismen på Sardinien så var det i början svårigheter att satsa på det, och det dröjde också innan det verkligen tog fart. Men detta har även sina fördelar, eftersom människor runt om i världen då efter ett tag fick vetskap om Sardiens kultur, historia och hantverk. Och idag är Sardinien ett välbesökt resmål för hela världen.

Italiens landskap är överlag bergigt. I Poslättnens södra del börjar bergskedjan Apenninerna, och denna sträcker sig vidare över hela den italienska halvön. I regionen Kampanien finns vulkanen Vesuvius, som ännu idag är aktiv och kanske mest känd för att den år 79 e.Kr. fick ett utbrott som totalförstörde staden Pompeji som låg nedanför vulkanen, och som upptäcktes först på 1600-talet tack vare utgrävningar. Staden Pompeji hade då frusits i tiden. På de Aeoliska öarna, utanför Sicilien finns den aktiva vulkanen Stromboli.

(Landguiden)

(Första klass reseguider, Sicilien. 2001: 10-15)

(Första klass reseguider, Sardinien. 2005: 10-15)

(Europas länder - Italien)

3.1 Rom

Rom är Italiens största stad och huvudstad. Hur många gånger har man inte hört ordspråk som har att göra med staden Rom, de mest kända är kanske ”Rom byggdes inte på en dag” och ”Alla vägar leder till Rom”, det senare nämnda är ett talesätt som grundar sig på verkligheten, eftersom romarna var duktiga

vägbyggare under antiken och alla vägar hade som utgångspunkt det romerska rikets huvudstad. Rom kallas även för den eviga staden, en stad där det antika och det moderna går hand i hand. Rom har oändligt många sevärdheter, och den kanske mest kända är Colosseum, den flaviska amfiteatern, som var antikens främsta arena. Under medeltiden togs mycket material från Colosseum till andra palats i Rom, till exempel så togs travertinblock till Palazzo Venezia, Cancelleria och Palazzo Farnese. Det var först senare på 1700-talet som denna plundring förbjöds.

(Dahlgren 2008: 21, 27-28)

3.2 San Marino

San Marino är en oberoende stat inom Italiens gränser. San Marino domineras av Monte Ticino, med sina tre toppar med en borg på varje, är var och en ett känt landmärke. Befolkningen består av fyra femtedelar sanmarineser, och de övriga italienare. San Marino har en välutvecklad ekonomi. Servicenäringarna står för huvuddelen av sysselsättningen, och även turismen ger stora inkomster. San Marino grundades på 300- talet av kristna, vilka hade flytt från kejsar Diocletianus förföljelser. Genom ett vänskapsfördrag 1862 ställdes San Marino under Italiens beskydd. Tull, post, telegraf och valuta är knutna till Italiens. (Nationalencyklopedin - Uppslagsverk)

3.3 Vatikanstaten

Vatikanstaten är världens minsta självständiga stat, och dessutom helt omringad av huvudstaden i en annan stat. Vatikanstaten blev självständigt år 1929, men är ännu idag inte godkänd av alla länder. Befolkningen uppgår till runt 1000 personer, men varje dag tågar det in stora mängder människor, då i form av personal till katolska kyrkan och naturligtvis turisterna. Vatikanen har även en egen tidning, *I' Osservatore Romano*, men även egna frimärken, postservice, domstolsväsen, utrikesförvaltning och ordningsväsen, Schweizergardet. Inom dessa gränser finns förutom påvens bostad, världens mest berömda kyrka, Peterskyrkan, som också är en av de mest sevärda platserna i Italien.

Vatikanstatens intäkter kommer från, förutom turism, frimärksförsäljning och donationer, även från ränteintäkter på egna fonder samt vinstmedel från företagande. Idag är Benedictus XVI påve (född Joseph Ratzinger), han valdes efter Johannes Paulus II bortgång år 2005.

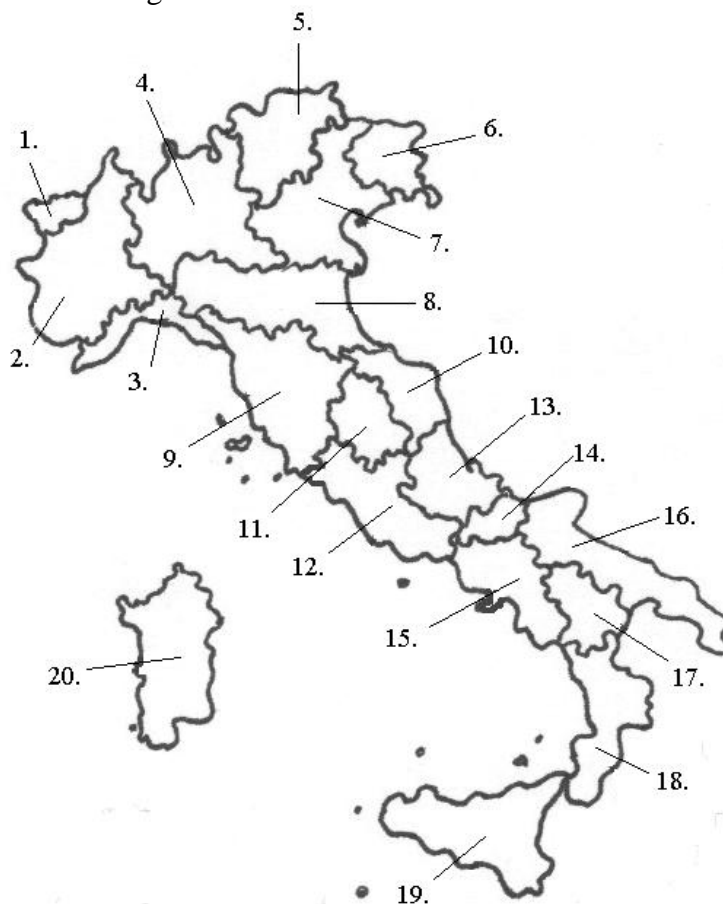
(Nationalencyklopedin - Uppslagsverk)

(Dahlgren 2008: 88-95)

3.4 Italiens regioner

Italien består av 20 olika regioner, 110 provinser och 8103 kommuner, varje provins har en administrativ huvudort, *capoluogo*, och huvudortens initialer, *sigla*. Till exempel så står FI för Florens. Detta *sigla* står då på bilarna som kör på Florens gator, dock endast de som är registrerade före 1994, och koden kan även användas för att adressera brev för att ange stadens namn. Fem av Italiens regioner har självständighetsstatus, dessa fem är Friuli-Venezia Giulia, Sardinien, Sicilien, Trentino-Alto Adige och Valle d'Aosta.

1. Valle d'Aosta (Aosta)
2. Piemonte
3. Liguria (Ligurien)
4. Lombardia (Lombardiet)
5. Trentino-Alto Adige
6. Friuli-Venezia Giulia
7. Veneto
8. Emilia Romagna
9. Toscana
10. Marche
11. Umbria (Umbrien)
12. Lazio
13. Abruzzo (ibland Abruzzi)
14. Molise
15. Campania (Kampanien)
16. Puglia (Apulien)
17. Basilicata
18. Calabria (Kalabrien)
19. Sicilia (Sicilien)

20. Sardegna (Sardinien)

Bild 2. Italiens 20 regioner.

(Första klass reseguider, Italien. 2001: 68-69)

(Sveriges Ambassad Rom – Om Italien)

4 BEFOLKNING

Italien har idag samma problem som många andra industriländer, det vill säga en åldrande befolkning. Detta har kommit att bli ett växande problem i landet. Italien har tagit emot ett stort antal invandrare och flyktingar på grund av kriget och oroligheterna i Östeuropa. År 2007 uppskattades siffran ligga på 3,4 miljoner invandrare. De flesta av dessa är albaner, marockaner, rumäner och kineser. År 2006 befann sig runt 380 000 personer utan tillstånd i landet enligt myndigheterna. Parlamentet godkände år 2002 en lag som innebar en bromsning av immigranter till landet, detta betydde bland annat högre krav på de som söker uppehållstillstånd och straffet för människosmuggling skärptes till maximalt tolv års fängelse. Senare år 2008 antog parlamentet ett nytt lagförslag av Berlusconi-regeringen som gick ut på att ytterligare skärpa åtgärderna mot invandringen. Våren 2009 ändrades igen lagstiftningen till att det blev olagligt att ta sig in i landet eller befinna sig i landet utan uppehållstillstånd. Under perioden januari- juli år 2008 tog sig många illegala invandrare in i landet och tidigare år 2001 hade det rapporterats att maffian tjänade stora pengar på organiserad människosmuggling. Under 1950- och 1960- talen flyttade även en hel del av italienarna själva från de södra delarna av landet till de norra på grund av den industriella tillväxten. Italiens befolkning ligger nu på runt 58 miljoner, den uppskattade livslängden för hela befolkningen är 80,2 år, för kvinnor 83,33 år och för män 77,26 år. Befolkningen i åldern 0-14 år ligger på 13,5 %, mellan 15-64 år 66,3 % och de som är över 65 år 20,2 %. Befolkningsminskningen i detta fall är -0,047 %. Italien är det land som har ett av världens lägsta födelsetal, 1,31 födslar/kvinna.

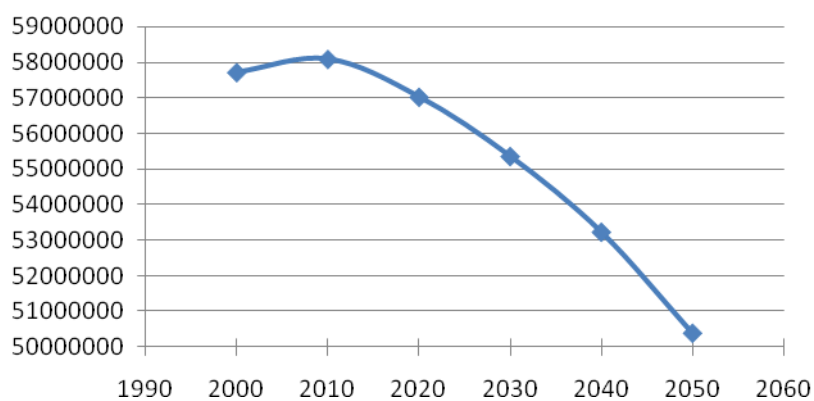

Diagram 1. Befolkningsminskningen i Italien fram till år 2050.

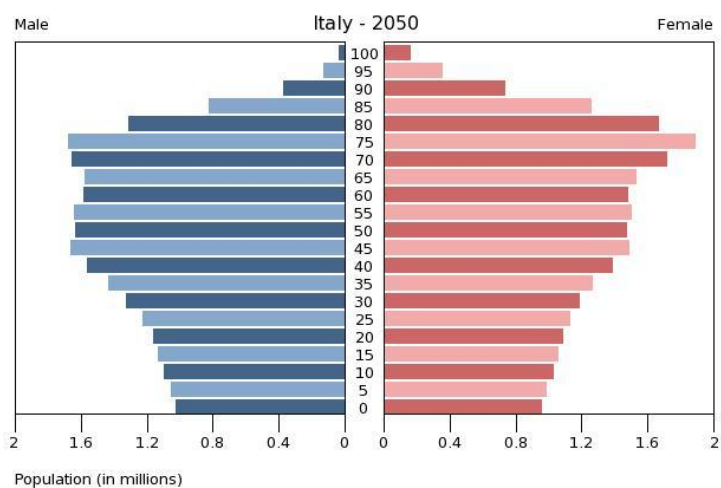
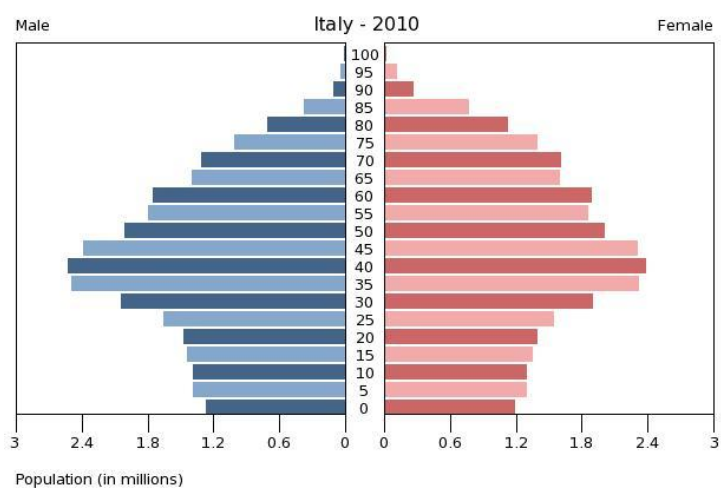

Diagram 2 och 3. Befolkningspyramid Italien år 2010 och 2050.

Källa: www.census.gov

Som man kan se på de två olika befolkningspyramiderna från år 2010 och 2050 så kommer nativiteten i Italien att sjunka med tiden, vilket innebär att landets befolkning kommer att ha minskat rejält fram till år 2050. Den största delen av befolkningen kommer även inom några år att räknas till icke-arbetsför och överskrider då den arbetsföra.

Det officiella språket är italienska och det talar största delen av befolkningen. Italienska är ett språk som har utvecklats ur latinet, som i sin tur är ett indoeuropeiskt språk. Italienska är officiellt språk i San Marino, Vatikanstaten, delar av Schweiz och mindre områden i Kroatien och Slovenien. Detta språk används även av många på Korsika, Malta och i Monaco. Men det finns även många erkända minoritetsspråk och dialekter i landet. I norra Italien i regionen Trentino Alto-Adige finns det omkring 290 000 tysktalande, och i regionen Valle d'Aosta kan man höra en fransk dialekt, occitanska. Runt staden Trieste i nordöstra Italien finns ungefär 80 000 slovener. I söder återfinns små grupper som har albanskt eller grekiskt ursprung, grekiska talas i Kalabrien och provinsen Lecce. På Sardinien talas sardiska, som är besläktat med katalanska, av en stor del av befolkningen. En lag som innebar att man har rätt att använda sitt minoritetsspråk i kontakter med skola och myndigheter togs i bruk 1991.

(Landguiden)

(U.S. Census Bureau)

(CIA – Central Intelligence Agency)

5 DEN ITALIENSKA KULTUREN

Italiens alla regioner har sin egen dialekt och sin egen kultur, men det som är gemensamt för dem alla är familjen och familjens betydelse. Varje italienare tycker om att prata om sin familj dagligen, gärna även visa fotografier på dem. De är även mycket toleranta och flexibla och anser att det är mänskligt att göra misstag emellanåt. Det är ganska lätt att få kontakt med italienare, eftersom de är vänliga och finner allt utländskt intressant, däremot kan det vara lite knepigare att få en verkligt nära relation med dem på grund av deras nära starka band till sin kultur och familj, deras närmaste vänner är för det mesta barndomsvänner. Om man lyckas komma en italienare in på livet och blir nära vänner ska man vara beredd på att umgänget blir mycket mer intensivt än vad man är van vid. Italienarna förväntar sig att man ska träffas praktiskt taget varje helg, och om de bjuder in en till begravning, bröllop, födelsedagskalas eller fester förväntar de sig också att man kommer, den enda förklaringen som går hem är om man inte skulle befinna sig i landet just då. Detta kan vara mycket påfrestande för en person som är van med egen tid och utrymme, men en italienare anser att vänskap inte är något man kan gå in och ut ur, man menar allvar eller så gör man inte det.

En stor skillnad mellan Italien och många andra länder är att det i Italien är allmänt högljutt samt att det är mycket fysisk kontakt italienare emellan när de pratar eller hälsar. Till exempel så är det inte svårt att missa privata samtal på gatan italienare emellan, därtill det höga ljudet från bilarna och mopederna som susar fram. Detta kan ta en tid att vänja sig vid om man är ovan, dock så kommer det med tiden att tyckas vara så att andra länder är underligt tysta och tråkiga istället, denna högljudda stil är aningen mer utmärkande i de södra delarna av landet. Italienarna är också mycket skrockfulla. I vilken grad beror på från vilken region man kommer, de som kommer från södra delarna är aningen mer skrockfulla. Onda ögat, *Malocchio*, är ett vanligt begrepp i landet. Några saker som anses bringa tur är om man hör en katt nysa, att äta *gnocchi*, (små runda potatisar) samt den 29 september. Talet 13 bringar både tur och otur, otur endast om man är 13 runt ett bord. Otur får man av olyckstalen 17 och 4, av att ha en

fågel i huset, av påfågelfjädrar, eftersom den runda cirkeln på fjädern påminner om onda ögat och av krysantemum, eftersom den är en begravningsblomma och man associerar denna blomma med gravar.

Största delen av italienarna har som önskan att bo och arbeta i närheten av där de är födda och uppväxta. Dock har en stor del av sicilianarna varit tvungna att flytta norrut i landet eller till och med utomlands för att hitta jobb och ha det bättre ekonomiskt. Fastän de är tvungna att flytta från sitt hemland så glömmer de inte sin dialekt, den italienska maten och landets historia. Allt detta är viktigt för varje italienare. Det är inte ovanligt i Italien att bo hemma hos sina föräldrar ända tills man är gift.

Italienare dricker inte mycket alkohol i motsats till flera andra kulturer i Europa, fastän italienarna dricker vin till maten i stort sett varje dag så dricker de det endast för smakens skull och inget annat.

Att följa regler hör inte till italienarnas vardag, vilket man kanske har märkt om man har besökt landet. Ingen där tar någon större notis om trafikljusen, fotgängare som går över vägen, rökning förbjuden skyltar, fartbegränsningar eller att säkerhetsbälten i bilar är obligatoriska. Om man befinner sig i landet ska man inte bli upprörd ifall man försöker stå i en kö och mitt i allt vandrar en italienare in och går före, detta beror på att i Italien existerar det oftast ingen kö, och om det skulle göra det så är det mycket viktigt för dem att inte hamna sist i kön för de anser det vara viktigare att befinna sig först än sist, fastän det betyder att man smiter före alla andra. Det enda som verkar vara av betydelse att följa är regler för klädsel och hur man skall uppföra sig vid matbordet. Man kan sammanfatta italienarna med att de anser vänskap, familj och lojalitet vara av större vikt än övriga lagar och regler i landet. För en utlänning är en italienare en italienare, men för andra italienare är de Venetianer, Florentinare, Romare, Sicilianare och så vidare. För dem är det väldigt viktigt att poängtera vilken region man kommer ifrån.

5.1 Religion

Efter 400-talet hade kristendomen fått en allt mer orubblig ställning under påven i Rom. Idag regerar kristendomen stort i Italien, men på senare år har den delen minskat något. Endast två av tio går regelbundet i kyrkan. De övriga kristna grupperna är små, och på grund av den stora invandringen så lever även en stor del buddister och muslimer i Italien. Enligt ett nytt avtal, konkordat, från 1985 så är inte längre katolicismen statsreligion. Detta avtal avskaffade även skolornas bindande undervisning om katolska lärosatser samt minskade statens bidrag till kyrkan. De senaste decennierna har kyrkan sakta men säkert förlorat sin betydelse för familjerna, till exempel så ansåg 70 % av italienarna på 1990-talet att man kunde vara en "god katolik" fastän man använde preventivmedel när det var förbud emot det. När man går in i en katolsk kyrka är det några saker man skall tänka på, till exempel ska inte kvinnor bära shorts och urringad tröja, detta kan i många kyrkor anses respektlöst, dock är det inte längre nödvändigt att täcka huvudet. Äldre kvinnor som går i kyrkan har ofta en sjal på huvudet för att visa respekt. Män i sin tur ska inte ha hatt eller mössa på.

5.2 Affärskultur

Kontakter betyder mycket i Italien. Har man rätt examen, känner rätt personer samt har förmågan att skapa rätt personkemi så har man framtiden fixad. Och kontakter ärvs, i Italien kan frågan "Vilka kontakter hade din farfar?" dyka upp. Det går även att komma in i det italienska samhället, dock tar det längre tid, likaså här måste man utnyttja sina kontakter. Utlänningar måste anstränga sig om de verkligen vill nå framgång i Italien, eftersom italienska kunder är krävande.

Företag i Italien är inte kända för sin planering. Om de får en chans att utforska en ny nisch så gör de det utan någon större långsiktig analys. Italienarna söker istället kortsiktiga vinster. Ord som beskriver ett typiskt italienskt företag är ostrukturerat och flytande. Organiserat kaos med andra ord, dock gör detta italienarna duktiga på att finna lösningar snabbt och att improvisera.

Det är inte så vanligt i Italien med affärsmiddagar, däremot affärsluncher, då man pratar affärer efter maten. Dock så fyller måltiden en social funktion och det är då meningen att man skall kunna avgöra om man vill bli mer bekanta med varandra, affärer är under den tiden mindre viktiga.

Italienare finner det ganska stötande och förolämpande om man påpekar någonting som har gått dåligt. De anser att det är mycket vänligare om man istället berättar hur det kunde ha gjorts bättre.

5.3 Ledarskap

Den traditionella modellen vad gäller ledarskap i Italien är att chefen är fadersfiguren som har sina söner sittandes i företagets ledning. Detta fungerar bra i familjeföretag, dock inte lika bra om det gäller större företag. I många länder är det viktigt att en ledare ska ha egenskapen att kunna ta bra beslut, i Italien är det istället viktigt med makt och auktoritet och de gillar hierarkiska beslutsvägar. Chefpositionerna når man vanligtvis inte i Italien förrän man är över 40, och det som är typiskt för italienska chefer är att de stannar länge i samma företag och att de saknar internationell erfarenhet. Förutsättningarna för en chef är att de ska ha karisma samt social och kommunikativ kompetens. Flexibilitet och patriarkalisk är också typiska drag för en italiensk chef. Cheferna visar sin ställning genom olika statussymboler, stil och även gärna hur det ser ut på kontoret. Med andra ord *bella figura*, vilket innebär att te sig bra ut utåt.

Det första som det lönar sig att göra när man har att göra med ett italienskt företag är att studera deras ledarskapsstruktur för att få en bild av hur det hela fungerar. Det bästa sättet att få reda på vem som verkligen fattar besluten i företaget och som det lönar sig att bli bekant med är att socialisera med dessa personer, och därefter få deras förtroende genom att vara flexibel, utföra tjänster och vara charmig. Man ska helst undvika byråkrati och att vara stel och kall.

5.4 Klädstil

Milano är för Italien, och även andra, modestad nummer ett och därför kan man av italienare och speciellt milaneser förvänta sig ett välklätt yttre. I Italien dömer man varandra med andra ord efter klädseln. Om man kommer till ett möte i Italien i tröja och slappa byxor så tror italienaren automatiskt att de har att göra med en oseriös person. Det måste helt enkelt se snyggt ut, och hellre överklädd än dåligt klädd när man är i en italiensares sällskap. Italienska affärsmän klär sig på jobbet oftast i mörka kostymer, vita skjortor och sofistikerade slipsar, putsade skor, och därtill eleganta accessoarer såsom en klocka, manschettknappar och slipsnål. Italienska affärskvinnor använder aningen mer smink och smycken än vad man själv kanske är van vid. Och strumpbyxor är något som italienska kvinnor sällan använder, speciellt på sommaren. Informellt på gatan innebär jeans och gymmaskor, detta är dock mer vanligt att man bär på gymmet, stranden eller på joggingturen. Kvinnor bär inte detta på jobbet. Om det är fråga om en privat sammankomst så brukar det innebära slips och kavaj för män, och om det är fråga om en mer formell sammankomst så är det aftonkläder som gäller, det vill säga mycket uppklätt.

5.5 Språk

Fastän italienare är kända för att konversera mycket och gärna, så är det inte alltid som detta sker på engelska. Engelska lärs ut i skolan, men ändå är italienare inte alltid så säkra när de tvingas prata det, speciellt den äldre generationen känner sig osäker. Och de som kan engelska pratar med en stark accent. Det finns då två olika sätt att finna sig i detta, det ena kan vara att lära sig lite italienska och det andra att ta hänsyn då man pratar engelska.

5.6 Möten och konversationer

Möten i Italien är oftast ostrukturerade och informella, och ju färre som deltar desto mindre formell ordning. Man kan börja med fyra deltagare, och hela tiden kommer det fler, och på samma gång försvinner kanske någon annan. Ibland kan

man undra varför vissa deltagare ens sitter med på mötet. Det är också svårt att få deltagarna att hålla sig till dagordningen på mötet, man kan själv försöka få detta att fungera om ens ställning är på den nivån. Italienare analyserar ofta saker för mycket, denna taktik heter på italienska *spaccare il capello in quattro*. Många gånger avslutas mötena utan att man har kommit till något resultat, vilket leder till ett nytt möte. Huvudprincipen på ett möte är att man inte skall såra någon annans värdighet, *dignita*. En annan sak som man ska lägga på minnet är att italienare inte är punktliga, vilket av nordeuropéer kan uppfattas som slarvigt. I Italien är det däremot fullt förståeligt om man kommer lite för sent till affärsmöten och sammankomster.

När man hälsar skall man vara beredd på att italienare är mycket för fysisk kontakt. Vanligast är det med en handskakning, därtill kanske de lägger andra handen ovanpå eller på den andre personens armbåge eller axel, detta sker med säkerhet om det inte är första gången personerna har träffats. Om man är man ska man vänta på att kvinnan tar första steget till att skaka hand, och om man är kvinna ska man sträcka ut handen först. Och om mannen har handskar på sig ska dessa tas av, dock behöver inte kvinnan ta bort dem. Mellan kolleger, familjemedlemmar och vänner är det vanligt med en kram eller någon form av beröring. Ögonkontakt är mycket viktigt när man hälsar, och ska hållas hela tiden när man tilltalas.

När man konverserar med en italienare kan det vara bra att tänka på vad man säger, eftersom en italienare inte är så försiktig med att föra information vidare. Dessutom så är det vanligt att de drar fördel av det de vet om andra, de töjer på sanningen, utnyttjar kontakter och så vidare. En italienare är alltid öppen och vänlig men lämnar inte ut all information. Italienarna anser även det konstigt att ha bråttom med att meddela vad man har på hjärtat och därefter tacka för sig. De anser istället det vara bättre att lära känna varandra och ha tålmod. Och man ska också gärna ge beröm åt dem. Samtalsämnen man kan satsa på är konst, arkitektur, monument speciellt i deras hemkvarter, mat och vin, sport, fotboll betyder mycket i Italien, och familjen naturligtvis. Något man i stället helst skall

undvika är religion, andra världskriget, inkomst eller status, och politik, man kan i vissa fall prata om politik men endast då man verkligen är insatt i ämnet. Till exempel är det mycket vanligt i USA med att börja med att fråga vad man har för yrke, i Italien anses detta vara för personligt för att man ska kunna fråga det direkt när man träffas för första gången.

Hur man tilltalar en italienare är idag inte på samma sätt som för några år sedan. Förut var det inte tal om att använda du, *tu*. Idag är det lättare, och det kan användas mellan chefer som ligger på samma nivå, dock inte nedåt i hierarkin. Du, innebär närhet för italienarna. Fastän det går att använda du idag så är det ändå säkrast med att börja med ni, *lei*, och inte ta bort det för snabbt för respektens skull. Och det är även vanligt med *signor* eller *signora* samt förnamnet. Italienare gillar titlar, så om man tilltalar någon som har någon form av universitetsexamen säger man istället *dottore* och förnamnet. Chefer kan, om de vill, tilltala någon med förnamn, dock inte omvänt.

5.7 Arbetstider

Den vanliga arbetsmängden är fem dagar och 40 timmar per vecka. Arbetstimmarna är dock fler om det är stressigt. I de norra urbaniserade delarna av Italien är arbetstiden vanligtvis 8.30 till runt 18.00 med en lunchpaus. I söder är det emellertid vanligt med en längre lunchpaus, med tanke på värmen i de södra delarna.

Alla företag i Italien som har över femton anställda har en företagsnämnd (*consiglio di fabbrica*), som har rätt till insyn i arbetsförhållandena och större investeringar samt är forum för klagomål från de anställda.

5.8 Visitkort

Det är vanligt med visitkort i Italien, och om det är möjligt skall man ha det på italienska på ena sidan. På båda sidorna ska det stå titel och om man har en högre utbildning skall även detta anges. Detta är en statussymbol och därför mycket viktigt för italienarna, eftersom de vill veta om de gör affärer med en viktig

person eller inte. Däremot har äldre affärsmän mindre information på sina visitkort, då fungerar de endast som besökskort och inget mer.

5.9 Gåvor

Sunt förnuft är kärnan i vad gäller gåvor och vad som inte är passande att ge. Det är vanligt bland affärsbekanta att ge gåvor, men det kan ändå vara smart att inte vara först med detta. Däremot om den italienska kollegan ger en gåva så kan man ge en gåva tillbaka. Också julkort eller andra speciella högtidskort är ett bra val, och om man vill ge en gåva så kan man satsa på kontorsrelaterade saker av bra kvalitet. Man förväntas ge gåvor också före/vid sociala evenemang som ett tack för detta. Då är den bästa gåvan en blombukett, som dessutom ska sändas i förväg så att den hinner komma fram. Enkla blombuketter uppskattas inte lika mycket. Att skicka eller ge gåvor är mer vanligt i norra Italien än i södra.

Om man däremot blir bjuden till en italiensares hem kan man ge choklad som är inslagen, bakelser eller blommor. Italien är dock ett land som tror på ojämna tal så man ska inte ge ett jämnt antal blommor. Man ska också undvika att ge krysantemum, som är en begravningsblomma, eller rosor, som symboliserar kärlek. Andra gåvor man bör undvika är broscher, näsdukar och knivar, dessa symboliserar sorg eller förlust.

Om man bor hos en italiensk familj kan man satsa på att ta med någonting av hög kvalitet från hemlandet som inte går att köpa i Italien och ge till dem.

5.10 Byråkrati

I Italien är byråkratin någonting som man måste vara beredd på att kräver tid, pengar och tålamod. Byråkratin har stor betydelse och det har beräknats att en italienare spenderar i medeltal två arbetsveckor varje år för att fylla i blanketter och stå i kö. Byråkratin i landet har fått det inte så smickrande smeknamnet *lentocrazia* (slowocracy). Att finna en lösning på detta har lett till att man kan anställa en som fixar allt det nödvändiga, det vill säga den personen skaffar fram

blanketterna, visar hur de skall ifyllas och står även i kö istället för en själv. Något som dessutom är mycket vanligt i landet är mutor.

5.11 Högtider och ledigheter

Italienarna tar en månad ledigt varje år, oftast i mitten av augusti, för det är då högtiden *Ferragosto* äger rum och alla är lediga. Under den tiden är de flesta företag stängda, förutom de som verkar inom turismen, de tar ut sin ledighet vid jul och nyår. Så man ska inte bli förvånad om man är i Italien denna tid och det man ämnar besöka är stängt just då. Förutom sin årliga semester finns det även många andra högtider som skall firas. Jul firas av italienarna hemma med familjen, och nyår firas i stället med vänner. För italienarna är även trettondagen en viktig högtid, då är det tradition att en gammal gumma, *Befana*, lämnar godis och presenter i strumpor. Detta är lika vanligt som jultomten, *Babbo Natale*. Den näst viktigaste högtiden är påsken, fastän julen firas desto mer så anses påsken vara aningen viktigare enligt religion. Många italienare tar hela veckan, *Settimana Santa*, ledigt då. Andra viktiga dagar är frigörelsen från Tyskland som firas 25 april, Arbetardagen firas 1 maj, Republic Day firas 2 juni, Alla Helgona firas 1 november, och 8 december firas Immaculate Conception, som syftar på Jungfru Maria och när hon födde Jesus genom gudomlig befruktning. Förutom dessa högtider så finns det även oändligt med lokala högtider i städerna. I Rom till exempel så firas stadens grundande 21 april och 29 juni firas St. Peter och St. Paul som var stadens skyddande helgon. Två högtider som kanske är mera internationellt kända är *Carnevale* och *Palio*.

5.12 Musik, litteratur och konst

Enligt UNESCO finns 40 procent av världens mest kända konstverk i Italien. Många av Italiens mest kända författare hör även till eftervärldens mest kända. Catullus, Cicero, Vergilius och Horatius levde under århundradena kring Kristi födelse. Poeterna Dante Alighieri, Francesco Petrarca, Torquato Tasso och även författaren Giovanni Boccaccio hör till litteraturens främsta. Renässansens vackraste altarmålningar och fresker har konstnärer som Fra Angelico, Botticelli,

Rafael, Tizian och naturligtvis Leonardo da Vinci åstadkommit. Michelangelo Buonarroti, bildhuggare och målare, verkade i Florens liksom Leonardo da Vinci.

Musiken i Italien, främst opera, har varit stilbildande i flera hundra år. Kända kompositörer som kan nämnas är Gioacchino Rossini, Vincenzo Bellini, Gaetano Donizetti och Giuseppe Verdi som var störst under 1800- talet. Sedan efterföljdes dessa av Giacomo Puccini och Pietro Mascagni.

Författare som Giosué Carducci (Nobelpristagare 1906), Gabriele d'Annunzio och Luigi Pirandello (Nobelpristagare 1934), var berömda under tidiga 1900-talet. Senare var det i första hand poeterna Salvatore Quasimodo (Nobelpristagare 1959), Eugenio Montale (Nobelpristagare 1975) och Giuseppe Ungaretti, och därefter författarna Alberto Moravia, Giuseppe Tomasi di Lampedusa, Italo Calvino, Natalia Ginzburg och Elsa Morante. Leonardo Sciascia blev välkänd för sina romaner om Syditalien.

Under de senaste åren har Umberto Eco blivit världskänd och Susanna Tamaros böcker har legat på topplistor i hela västvärlden. Nobelpristagaren 1997 Dario Fo, är känd genom sina farsor.

Filmkonsten karakteriserades åren efter andra världskriget av nakna samhällsskildringar av ett nytt slag, neorealismen. Mest kända är kanske Roberto Rossellini (Rom - öppen stad) och Vittorio de Sica (Cykeltjuven).

Den italienska filmen har fått en dominerande ställning i världen genom bland andra Michelangelo Antonioni, Federico Fellini, Luchino Visconti, Paolo Bertolucci, Franco Zeffirelli, Liliana Cavani, Paolo Pasolini, Ettore Scola, Francesco Rosi och bröderna Paolo och Vittorio Taviani.

(Landguiden)

(Abbott 2007)

(Mårtensson 1998: 87-88, 223-224, 232, 243, 251, 268, 351-353)

(Mole 1995: 58-77)

(Flower, Falassi 2000: 80, 151-162)

(Axtell 1998: 147-148)

(Foster 2000: 221-226)

6 INFRASTRUKTUR

Italien är det land där världens första motorväg byggdes, och jämfört med andra länder i Europa så är vägnätet, främst i norra Italien, mycket väl utbyggt och med hög standard. Däremot gäller inte samma standard i de södra delarna, speciellt öarna Sicilien och Sardinien samt inlandet är inte på samma nivå, däremot är vägarna längs kusten aningen bättre. Idag finns det motorvägar som når de flesta av Italiens städer. Över Alperna finns även många vägpass, men de flesta av dessa stängs till vintern, om inte så är det obligatoriskt med snökedjor på bilen på slingrande vägar. Under Alperna går även vägtunnlar till Frankrike och Schweiz, dessa tre är St Bernard, Mont Blanc och Frejus. Närmare kusten finns även vägförbindelser med Frankrike och Slovenien.

6.1 Vägnätet

Som tidigare nämnt så öppnades världens första motorväg i Italien, i mitten av 1920- talet. Motorvägsnätet är idag runt 650 mil långt och går genom hela landet. Dessutom så betalar bilisterna höga vägavgifter. De fria motorvägarna finns i första hand i södra Italien samt Sicilien.

6.2 Järnvägsnätet

Järnvägsnätet är liksom motorvägsnätet väl utbyggt i Italien, och det når de flesta städer och platser i landet, och även många städer utomlands, till exempel så långt som Moskva, London och Barcelona. Det italienska järnvägsbolaget heter Ferrovie dello Stato (FS) och kontrollerar runt 1 600 mil av den totala längden på det 1 950 mil långa järnvägsnätet.

6.3 Flygtrafik

I Italien finns 132 flygplatser (2009). Flygbolaget Alitalia är ett av Europas största och flyger inom landets gränser och till alla världsdelar. Bolaget har dock länge haft ekonomiska svårigheter och var nära konkurs hösten 2008, men blev då uppköpt av ett italienskt affärskonsortium, Cai. Det näst största flygbolaget är det

privatägda Air One om man räknar med antalet passagerare. De största flygplatserna i landet är Roms två internationella flygplatser Leonardo da Vinci (känd som Fiumicino) och Ciampino samt Milanos flygplats Malpensa.

6.4 Sjöfart

Italien har överlag ett bra färjenät och många hårt trafikerade hamnar. Mellan öarna Sicilien, Sardinien samt många andra öar utanför kusten är dessa färjor bilfärjor som går varma speciellt under sommartid. År 2004 gav regeringen lov att bygga världens längsta hängbro mellan fastlandet och Sicilien, senare 2007 avbröt Romano Prodis regering detta bygge, och ett år senare bestämde Berlusconis regering igen att projektet skulle framskrida.

6.5 Tidningar

Italienarna, främst i norr, läser mycket tidningar och största delen av tidningarna ägs av stora företag eller av politiska partier. Landets största dagstidning är Corriere della Sera och ges ut i Milano. Denna tidning grundades av Angelo Rizzoli, men ägs idag av en mediegrupp med flera stora företag. Näst största tidningen ägs av Carlo De Benedetti och heter La Repubblica. Största dagliga specialtidningen är La Gazzetta dello Sport och affärstidningen Il Sole 24 Ore. De privatägda tidningarna har minskat till antalet, men förut var L'Unitá den mest kända. Denna hörde till kommunistpartiet, men köptes 2008 av en rik affärsman på Sardinien, och idag stöder den istället det Demokratiska partiet. Silvio Berlusconi har tack vare sitt företag Mediaset ekonomisk och politisk kontroll över flera tidningar. I de större städerna som Neapel finns tidningen Il Mattino, i Rom Il Messaggero och i Milano Il Giornale, dessa tidningar har mer detaljerade nyheter.

6.6 TV, telefon och radio

År 1976, det år när det statliga radio- och TV- monopolet upphörde, startades flera hundra privata bolag. Ännu idag finns många privatägda kanaler kvar men

TV-utbudet domineras av endast två aktörer. Radio Televisione Italiana (RAI), är ett statsägt bolag som har tre nationella TV-kanaler, tre nationella radiokanaler, regionalradio och utlandsprogram. Italiens regering har stort makt över RAIs styrelse. Berlusconi's företag Mediaset är den andra stora aktören och företaget har tre rikstäckande TV-kanaler, Rete Quattro, Canale 5 och Italia Uno, vilket innebär att detta företag dominerar kraftigt över TV-nätet. Mediaset och RAI har vardera 40 procent av de totala reklamintäkterna. Och det privatägda telefonbolaget Telecom Italia har tre mindre TV-kanaler och därtill har några internationella TV-koncerner italienska dotterbolag som har till exempel digitala betalkanaler. År 1997 kom en ny lag som innebär att Mediaset och RAI inte fick ha fler än tre nationella kanaler. Både EU och Författingsdomstolen har anmärkt på detta på grund av det är alltför liten konkurrens på området. RAI och Mediaset fortsätter dock att ha övertaget, och Berlusconi's regering drev igenom en ny massmedielag 2004 som innebär att från och med 2010 så ska det vara enklare för privata TV-bolag att äga tidningar och radiostationer och tvärtom.

Det statliga telefonbolaget är Telecom Italia, men även andra leverantörer är nu verksamma på marknaden, såsom Tiscali och Wind. Alla större städer har Telecom Italia kontor, och det är de som är ansvariga för installation och underhåll av telefonlinjerna. Idag har dock de flesta italienare mobiltelefoner. Det man ska tänka på när man ringer i eller från Italien, är att i många länder börjar riktnumret för ett område på noll, och om man ringer från utlandet så lämnar man alltid bort nollan, detta gäller dock inte i Italien. Om man ringer från till exempel Milano och numret är 00 39 (0)50...., så slår man istället 00 39 050...., och om man ändå glömmer det så spelas det upp ett meddelande som upplyser om detta, fast endast på italienska. Och om man ringer åt någon i Italien så skall man alltid slå in riktnumret innan resten av telefonnumret, fastän man själv befinner sig i samma område.

(Landguiden)

(Första klass reseguider, Italien. 2001: 12-15, 620-631)

(Abbott 2007: 151-156)

(CIA – Central Intelligence Agency)

7 ITALIENS POLITIK

Italiens regeringsform gick i kraft 1948. Presidenten väljs vart sjunde år av parlamentets ledamöter och representanter för landets regioner. Presidenten kan omväljas endast en gång. Presidenten i sin tur föreslår en kandidat som premiärminister (Presidente del Consiglio) och utser på rekommendation av denne även medlemmarna i regeringen. (Consiglio dei Ministri). Presidenten kan efter en regeringskris upplösa parlamentet om inte detta lyckas bilda ny regering. Alla lagar ska presidenten godkänna, och han eller hon kan även sända tillbaka lagar om de strider mot författningen.

Parlamentets medlemmar väljs på fem år i allmänna val. Detta består av deputeradekammaren med 630 ledamöter och senaten med 315 valda ledamöter. Dessutom finns några senatorer som presidenten utnämner på livstid. Sedan 2006 års val har även italienare i utlandet rätt att välj tolv deputerade och sex senatorer. Åldersgränsen för att rösta är 18 år, 25 år i senatsvalen.

Resultatet för senaste val som hölls den 13-14 april 2008 till deputeradekammaren och senaten blev en stor seger för Silvio Berlusconi och hans centerhögerkoalition, samt de tre partierna Forza Italia, Alleanza Nazionale och Lega Nord som även fick stor majoritet i båda kamrarna. Nästa val hålls 2013.

Ett försök att gynna större partier och råda bot på Italiens mångåriga svårigheter med instabila regeringsbildningar skedde 1993 när majoritetsval infördes till tre fjärdedelar av platserna i båda kamrarna medan de övriga räknades fram med proportionell metod. Detta istället för det proportionella valsystemet som tidigare hade funnits. Dock så infördes det gamla valsystemet igen före valet 2006 av Berlusconi-regeringen.

Folkomröstningar kan hållas dels på begäran av parlamentet om det inte har kunnat nå tillräcklig majoritet för beslut om grundlagsändringar, och dels för att ändra eller avskaffa vanliga lagar om detta krävs med stöd av minst en halv miljon namnunderskrifter eller från minst fem regionala råd.

Var och en av Italiens regioner styrs av en *Giunta*, en koalition av två eller flera partier, som är ansvarig för regionalrådet, vars ledamöter väljs i direkta val. Sedan år 2000 väljs alla regioners guvernörer i direkta val. Ett år senare fick regionerna eget ansvar för skatteuppbörden och rätt att lagstifta om de flesta icke-nationella frågorna. Landets provinser har fått mindre politisk betydelse sedan regionerna bildades, dock har de ansvar för lokala transporter, delar av miljöskyddet och viss utbildning.

Rättsväsendet i Italien skiljer sig från de andra västländernas på det sätt att domare och åklagare inte är åtskilda roller, utan domaren kan gå över till att bli åklagare och tvärtom. Rättsväsendet bygger på den franska civilrättsliga lagstiftningen, *code civil*, som har sin grund i gammal romersk rätt. Detta system är mycket gammalmodigt och rättsprocesser kan pågå i årtal. Högsta domstolen, *Corte Suprema di Cassazione*, är den högsta instansen, och under denna finns ett stort antal underrätter av första och andra instans och även appellationsdomstolar.

Vad gäller Italiens utrikespolitik så begränsades länge Italiens deltagande med militär i internationella konflikter utav landets författning och pacifistiskt präglad allmänhet. När vänsterregeringen år 1999 valde att stödja NATO:s bombkrig mot Jugoslavien skedde här en förändring.

NATO:s högkvarter för Europa ligger i Neapel, och i landet har NATO tillgång till både flyg- och flottbaser. I juli 2008 gav Italiens högsta administrativa domstol klartecken för en stor utbyggnad i Vicenza av en USA-bas, vilket även gjorde att de då gick emot en domstol i regionen Veneto som inte hade godkänt detta. Italien har inte haft någon värnplikt sedan 2005, vilket har lett till att under en tioårsperiod har antalet soldater minskat rejält.

Berlusconi erbjöd USA att skicka en flottstyrka i kriget mot talibanerna i Afghanistan när det inleddes 2001, även om det politiska motståndet i Italien var stort mot detta. Italien överlag var emot detta krig mot Irak 2003, dock stödde Berlusconi USA. Då sändes en styrka på över 3000 man från Italien till Irak. Arton italienare dödades i en självmordsattack och dessutom råkade USA 2005 i

misstag skjuta ihjäl en italiensk underrättelseagent vid en vägspärr, detta gjorde att motståndet mot kriget alltmer växte. År 2006 togs alla soldater hem under Romano Prodis regering.

Redan år 2003 blev förhållandet med USA infekterat när en muslimsk teolog enligt Italiens regering kidnappades av CIA-agenter i Milano och fördes till Egypten, där han torterades. En rättegång inleddes 2008, efter att en italiensk domare åtalat 25 CIA-agenter och en flygöverste 2007 i deras frånvaro.

Förhållandet till grannlandet Österrike hade även det inte varit helt problemfritt fram till år 1992. Efter andra världskriget gjorde Österrike ett misslyckat försök att återta Sydtyrolen som de tvingats ge upp till Italien 1919. Efter förhandlingar så gjordes ett avtal upp 1969, där Italien garanterade Österrike särskilda rättigheter för områdets tyskspråkiga befolkning. Dock var det först 1992 som Österrike tyckte Italien leva upp till detta.

Även mellan Italien och Libyen, som tidigare har besuttits av Italien, är det en speciell relation. När Libyens isolering gentemot västvärlden bröts efter sekelskiftet inledde Italien samtal om eventuella åtgärder mot människosmugglingen över havet. År 2007 slöts det ett avtal mellan länderna om gemensam patrullering på havet och Berlusconi utlovade, när han besökte Libyens ledare 2008, en stor ekonomisk satsning på investeringar i Libyen.

(Landguiden)

(Sveriges Ambassad Rom – Om Italien)

8 EKONOMI

Den största delen av Italiens ekonomi domineras av tillverkningsindustrin. Även tjänstesektorn, inberäknat turismen, är dominant. Många problem har likväl varit i vägen och år 2005 gick Kina förbi Italien som världens sjätte största ekonomi.

Välståndet i Italien är främst i norra delarna, vad gäller de södra delarna så är det på motsatt sätt, fattigt. Regeringen har långa tider desperat försökt få utvecklingen att gå snabbare i söder, då med hjälp av bland annat EU-bidrag. Det som står i vägen är i detta fall strukturproblem. Stora delar av bidragen har försvunnit till maffian och industriprojekt har lagts ner på grund av förluster. Ända fram till 1990-talet var staten mycket engagerad i ekonomin. Dock så ledde bland annat skärpningen av EU-regler för att minska statligt stöd till industrin till att statsföretagen gick med förluster och därefter såldes.

Italien har haft många år med god ekonomisk tillväxt. Tillväxten var speciellt god under 1950- och 1960-talen och detta blev grunden för Italien som en modern välfärdsstat. Ända fram till år 1991 var ekonomin i skick, men det var då den politiska krisen i landet tog fart. Denna kris ledde till att regeringen genomförde ett antal olika handlingar för att få finanserna på fötter igen, däribland skattechöjningar och nedskärningar i utgifter. Detta hjälpte till en del och 1999 fick Italien delta i valutaunionen EMU:s övergång till euron fastän landets statsskuld ännu var aningen hög. Som medlem av EMU så var Italien nu tvunget att börja tänka i nya banor och överge sin gamla politik som innebar budgetunderskott och upprepade devalveringar. Att statens inkomster är lägre än utgifterna beror även på en ineffektiv skatteuppbörd. År 2007 uppskattades den svarta sektorn svara för 15 procent av BNP. Skattefusk är mest vanligt inom jordbruket, byggindustrin och tjänstesektorn.

I Italien har den ekonomiska tillväxten sedan euron kom varit lägre än i de övriga euroländerna. Dock kunde regeringen under några år visa upp sitt budgetunderskott som inte översteg EMU:s gräns, detta tack vare bokföringsknep och olika engångsåtgärder. Under Romano Prodis regering 2006-2008 sjönk

underskottet under 2 procent, detta tack vare högkonjunktur och framgångsrika insatser mot skatteflykten. Också statskulden sjönk under 2007, men var ännu den största inom EU. Idag är Italien ett av de länder inom EU med mest problem ekonomiskt sett. Den största boven i att Italien inte gör några större framsteg ekonomiskt är bland annat bristen på konkurrens inom till exempel finans- och energisektorerna, svår byråkrati, dålig infrastruktur och höga skattesatser. Och dessutom är Italiens varor som exporteras idag lätta att kopiera, däribland skor, textilier, möbler, lädervaror etcetera, dessa kopieras främst av företag i Kina.

I slutet av 2003 avslöjades en stor finansskandal i Italien, den så kallade Parmalat-skandalen. Parmalat var då Italiens största företag inom livsmedel med 36 000 anställda i olika länder. Orsaken till denna skandal var att det framkom att Parmalats dotterbolag hade förfalskat ett intyg över deras ekonomiska tillgångar. Efter undersökningar visade det sig att företagsledningen, däribland företagets grundare Calisto Tanzi, under hela femton års tid hade undanhållit förlustaffärer genom att förfalska räkenskaperna inom moderbolaget och även ett hundratal dotterbolag. Tanzi och andra inom företaget häktades, medan konkursförvaltare gjorde många försök att rädda företaget, detta innebar att många italienare som hade aktier i företaget förlorade stora pengar. Bedrägerierna uppskattades omfatta runt 14 miljarder euro, vilket gjorde att denna skandal var ännu större än Enron-skandalen i USA år 2002. År 2005 fälldes elva personer i Milano för medverkan, bland dessa var Fausto Tonna, Calisto Tanzis bror och sonen Stefano.

Italien har inte mycket naturtillgångar. Svavel och kvicksilver är de enda väsentliga bland mineraler, men även på dessa har efterfrågan minskat. Utvinningen av koppar, bly och guld har däremot ökat till en viss grad. I Italien kan man även hitta den berömda marmorn Carrara.

På Sicilien kan man utvinna olja och naturgas, men denna mängd täcker mindre än tio procent, vilket innebär att resten måste importeras till landet. Främst är det olja som importeras till Italien. Oljan svarar för nästan hälften av den totala energikonsumtionen, med el inberäknat. Användningen av naturgas har ökat på

grund av den inhemska produktionen, men mestadels importeras den från Algeriet, Ryssland och Nederländerna.

Elektriciteten kommer från olje- eller gasdrivna kraftverk, mindre än en femtedel kommer från vattenkraftverk. Från Frankrike och Schweiz importeras även mycket el.

Kärnkraften i Italien beslutades upphöra efter en folkomröstning år 1987, och år 1990 stängdes de två sista reaktorerna ned. Dock meddelade regeringen 2008 att de igen ska satsa på kärnkraft och påbörjar byggandet av nya reaktorer år 2013. Regeringen har minskat inflytandet över de tidigare helstatliga bolagen ENEL (el) och ENI (olja och gas), enligt beslut av EU.

(Landguiden)

(Sveriges Ambassad Rom – Om Italien)

9 NÄRINGSLIV

9.1 Industri

Italien är en av världens dominerande industristater. Det som har betytt mest för ekonomin har varit tillverkningsindustrin, mest små och medelstora företag. Tjänste- och servicesektorn tar upp två tredjedelar av BNP, vilket är vanligt i industriländer. Som även tidigare nämnts är den ekonomiska utvecklingen inte jämnt fördelad över landet. De norra delarna anses alltså vara ledande för industrin, medan de södra regionerna och även öarna är de mest eftersatta delarna av landet.

9.2 Turism

Italien har länge varit ett av världens främsta turistmål, varje år besöker runt 35 miljoner människor Italien. Majoriteten av dessa är tyskar. Turismen är en av de viktigaste inkomstkällorna i landet, och den ger runt två miljoner arbetstillfällen. Italien är ett välbesökt land vad gäller vintersporter, strand- och stadssemester. Det som lockar är det behagliga klimatet, badstränderna, bergsmassiven, de berömda och historiska städerna Venedig, Florens och Rom, och även lämningar från runt 3 000 år gammal historia. Enbart Florens besöks årligen av miljontals turister. Vintersporter kan utövas i Alperna och Apenninerna.

9.3 Jordbruk och fiske

Runt fem procent av arbetskraften sysselsätter sig med jordbruk, boskapsskötsel, fiske och skogsbruk. Många italienare har dessutom egna små trädgårdsodlingar. I södra delarna sysselsätter jordbruket många fler än i de norra delarna. Jordbruket är i högsta grad kanaliserat till produktion av spannmål, frukt och grönsaker. I norr har jordbruket gått till färre och större enheter sedan 1990-talet, och mer mekaniserade jordbruk, men i söder är jordbruket dock ganska ineffektivt i jämförelse med andra EU länder i västra Europa. För landets agrara sektor är det odling av oliver, vindruvor och citrusfrukter som är av störst betydelse. I norr

produceras även till viss del mejeriprodukter och kött, men dessa varor måste även importeras. Förutsättningarna för jordbruk och skötsel av boskap i Italien är inte de bästa på grund av de bergiga terrängerna landet igenom. Men även de perioder av torka som inträffar, förutom lerslätterna runt floden Po och de givande vulkanjordarna kring Neapel och Rom, så är jorden ganska så ofruktbar runtom i landet. Däremot så ger landets klimat bra med grogrund och flera skördar om året. Italien är jämte med Spanien världsledande producent av oliver samt en av världens ledande vinproducenter. Fiske bedrivs till stor del vid Medelhavet, och fångsten är i allmänhet sardiner, ansjovis, makrill, tonfisk, bläckfisk och skaldjur.

9.4 Utbildning

Italien har obligatorisk skolgång i åtta år, denna är avgiftsfri. Ungefär en av tjugo barn går i privat skola, och många av dessa privata skolor drivs av den katolska kyrkan. Läroplanerna i alla skolor bestäms av utbildningsministeriet och är statligt kontrollerad. Efter förskola och en femårig grundskola följer ett treårigt högstadium, förutom gymnasium kan man även välja treårig yrkesinriktad utbildning efter högstadiestudierna. Efter en femårig gymnasieutbildning kan eleverna genomgå en examen (Esame di Stato, kallad maturitá) vilken ger rätten till universiteten och högskolorna i landet. En femtedel av landets ungdomar börjar vid universitet och högskolor men dock är det tyvärr mindre än hälften som slutför studierna. I vissa ämnen kan examen tas efter tre år, och därtill kan man välja speciella kurser i ytterligare två år. Det är enorm trängsel vid universiteten, på grund av låga inträdeskrav och bristen på fasta tidsgränser för studierna. I slutet av 1990-talet hade endast sex procent av befolkningen akademisk examen.

I Italien finns 52 statliga universitet och ett stort antal högskolor. Vid universitetet La Sapienza i Rom och universitetet i Bologna finns det över 100 000 studenter på vardera. Till de äldsta universiteten i världen hör de i Parma och Bologna, som härstammar från år 1066 respektive år 1088.

År 2008 antog parlamentet den nya Berlusconi-regeringens stadsbudget som innebar stora nedskärningar inom utbildningen. Över nio miljarder euro skulle då

sparas, som i sin tur innebar ungefär 130 000 färre anställda vid grundskolorna. Lärarnas fackförbund anklagade regeringen för att förstöra de offentliga skolorna och istället ersätta dem med ett privat system.

9.5 Mode

Som kanske alla redan känner till så är Italien vida känt för att skapa mode och italienarna för att lägga stor vikt på sitt yttre. Den mest kända modestaden i landet är Milano. Typiskt italienskt mode kännetecknas av bland annat välsittande dräkter och eleganta accessoarer. I Milano samlas alla exklusiva butiker på rad såsom Gucci, Giorgio Armani, Valentino, Versace, Prada, Dolce & Gabbana och så vidare. Listan på världskända modeskapare från Italien kan göras lång.

9.6 Arbetsmarknad

Några år runt sekelskiftet låg arbetslösheten på över tio procent. Senare tack vare vissa reformer för att öka sysselsättningen och god ekonomisk tillväxt hade siffran sjunkit till runt sju procent år 2006. Bland de yngre (15-24 år) var tjugo procent arbetslösa 2006. Kvinnorna hade kommit ut på arbetsmarknaden och nu låg andelen på nio procent som saknade arbete i jämförelse med för tio år sedan då samma siffra låg på över femton procent. Av de som är mellan 55 år och 64 år arbetar endast en av fyra, detta till följd av det generösa pensionssystemet.

Den globala finanskrisen år 2008 gjorde att arbetslösheten igen ökade men låg ännu under EU genomsnittet våren 2009. I mars steg siffran dock till 7,4 procent.

Lönerna i Italien är aningen låga och runt 6 miljoner av befolkningen uppskattas ha två arbeten. Den inofficiella arbetsmarknaden, som inte eller till stor del inte betalar skatt är även den stor och sysselsätter runt 15 procent av arbetskraften. Arbetslösheten varierar i landet beroende på vilken landsdel det är fråga om. År 2007 var siffran fyra procent i norra Italien och över elva procent i södra Italien.

Arbetsmarknaden är hårt reglerad i landet i jämförelse med andra EU länder, dock genomfördes år 1998-2001 många förändringar för att underlätta anställningar.

Genom dessa reformer förbättrades villkoren för deltidsarbete. Det gjorde det bl.a. lättare att ta deltidsarbete och tillfälliga anställningar och skatten på arbetskraft sänktes.

De som är anslutna till olika fackföreningar är få, cirka 40 procent av arbetskraften är fackligt organiserad. De tre stora är CGIL, CISL och UIL, och de inbegriper såväl arbetare som tjänstemän. Omkring hälften av medlemmarna är pensionärer. De privata arbetsgivarna är sammanslutna i organisationen Confindustria, som inkluderar cirka 110 000 företag. Den statliga företagssektorn företräds av Intersind.

Det sociala försäkringssystemet innefattar bland annat föräldrapenning, sjukförsäkring, arbetslöshetsunderstöd och pensioner. På grund av att Italien har ett mycket generöst pensionssystem så är det även en stor belastning för ekonomin. Pensionskostnader motsvarar 15 procent av BNP, vilket innebär större delen av välfärdsbudgeten. Det här har lett till problem och hinder för förbättringar för långtidsarbetslösa och sjuka. En förändring inom systemet har diskuterats under många år, och år 1995 började en övergång till att löntagarna själva skulle bidra till pensionen. Senare 2004 godkändes en lag som innebar full pension från 60 års ålder efter 40 års inbetalningar, och de som önskar kan sluta vid 57 års ålder efter att ha betalat under 35 år av arbete, dock då med lägre pension.

Sjukvården ordnas på regional nivå, och kommunerna ansvarar för vårdcentraler med husläkare. Den fria läkar- och tandvården har avskaffats och patienter betalar nu både för receptbelagda mediciner samt läkarvård. Den offentliga vården är inte av bästa klass och de som har råd och möjlighet väljer för det mesta privata försäkringar och privat vård.

(Nationalencyklopedin - Uppslagsverk)

(Landguiden)

10 HANDEL

10.1 EU:s handelspolitik

När ytterligare tio länder blev medlemmar i EU i maj 2004 var det en historisk dag, och sedan dess har det med jämna mellanrum tillkommit nya länder. Detta ger en enda stor marknad med nya möjligheter samt nya utmaningar. Idag är det totalt 27 länder som är med i EU.

EU anses ha en handelspolitik som är öppen mot omvärlden. EU har enligt det allmänna preferenssystemet (GSP) beviljat tullfrihet eller förmånstillträde till sin marknad till kraftigt sänkta tullar för den största delen av importen från utvecklingsländer samt länder med övergångsekonomier. De 49 länder som räknas till de fattigaste i världen har EU sträckt sig till att all export från dessa - förutom vapen - kan föras in på EU:s marknad tullfritt, detta program lanserades 2001. Det finns dock inga handelsavtal mellan EU och dess största handelspartners bland de utvecklade länderna, såsom USA och Japan. Denna handel fungerar genom WTO-mekanismerna. EU och USA siktar på jämlikhet och partnerskap, däremot så är inte alltid EU länderna överens om dessa diplomatiska, politiska och militära förbindelser med USA. EU har ökat handeln med nya aktörer i andra delar av världen, allt från Kina till Indien samt Central- och Sydamerika. Handelsavtalen innefattar även tekniskt och kulturellt samarbete.

Över hälften av Italiens handel sker med andra EU länder, främst Frankrike och Tyskland, och därefter USA, Storbritannien, Spanien, Nederländerna och Belgien. Italienska företag har även en relativt stark position inom tredje världens länder.

(Handelspolitiken i det nya EU)

(Europa – EU:s officiella webbplats)

10.2 Export

Av Italiens export går största delen till Tyskland, Frankrike, USA, Spanien och Storbritannien. Exportprodukter är bland annat industrimaskiner, textilier, transportutrustning, livsmedel, motorfordon och kemikalier.

10.3 Import

De viktigaste importprodukterna för Italien är industrimaskiner, kemikalier, transportutrustning, olja, metaller, livsmedel och jordbruksprodukter. Och de länder som räknas till de viktigaste importpartnerna är Tyskland, Frankrike, Kina, Nederländerna, Libyen och Ryssland.

10.4 Handel mellan Finland och Italien

Italien är bland de tio viktigaste handelspartnerna för Finland. Finlands export till Italien har befunnit sig mellan 1,5 – 2 miljarder euro de senaste åren. Importen från Italien har växt måttligt. År 2008 var värdet på Finlands export till Italien 2,1 miljarder euro, vilket även innebar ett överskott på 300 euro miljoner för Finland. Handeln mellan Finland och Italien har nästan varje år inneburit överskott för Finland, åren 2004-2005 och även 2007 hade dock importen från Italien överskridit exportens värde.

Nästan hälften av Finlands export till Italien utgörs av maskiner och anordningar. En annan stor grupp är mobiltelefoner som ligger på 30 % av exporten. Sedan kommer järn och stål med 10,6 % samt papper och papp.

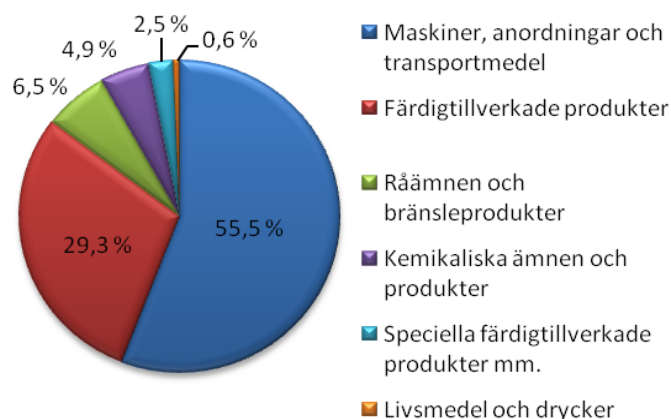

Diagram 4. Finlands export till Italien 2008.

Även importen från Italien domineras av maskiner och anordningar. Andra importprodukter är elmaskiner, bilar och produkter som behövs inom industrin. Konsumtionsvaror såsom livsmedel, textilier, kläder och skor importerar också.

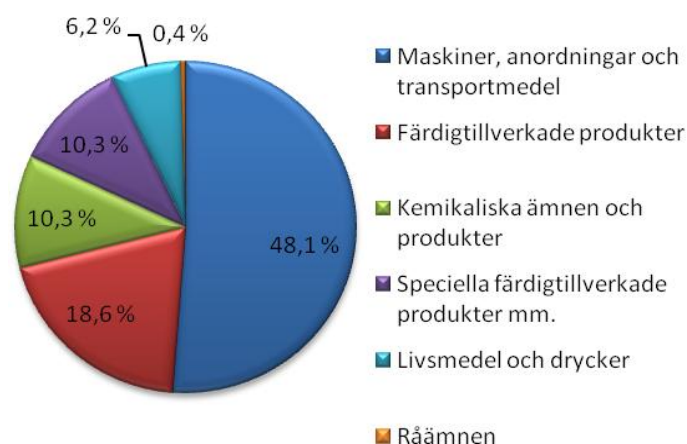

Diagram 5. Finlands import från Italien 2008.

(CIA – Central Intelligence Agency)

(FINPRO - Italy Country Report)

10.4.1 Tull

Italien hör liksom Finland till EU, europeiska unionen, som även är en tullunion. EU är en ekonomisk och politisk union mellan alla medlemsländerna. Inom EU

får varor, tjänster, människor och pengar röra sig fritt, utan tullar eller andra hinder.

Europeiska gemenskapens brukstariff används när det gäller import från länder utanför EU. Brukstariffen bildas av HS-nomenklaturen, EG:s kombinerade CN-nomenklatur och EG:s gemensamma tariff (TARIC). Tariffen innehåller i huvudsak tullvärdet, som har beräknats med hjälp av varans cif-värde på tullområdet. För lufttransport är platsen för importen det tullområde som finns vid landsgränsen. Italien beviljar tullfrihet genom ett TMS förmånsavtal med länderna inom EG, EFTA och EES samt utvecklingsländernas produkter. I samband med tullningen tas det med ett antal avgifter och skatter m.m. Momsen är 22 %. Tullar gäller inte för Vatikanstaten, enligt ett avtal mellan Italien och Vatikanen transporteras sändningar adresserade till Vatikanen genom Italiens tullområde som transitvaror, utan att man av dessa uppbär tull eller andra avgifter. EG har ett tullavtal med San Marino.

10.4.2 Transportdokument

Mellan EU länder kan varor föras fritt utan tull eller andra formaliteter, endast en faktura på exportören och lastbärarna genom transportdokument behövs. Handelsfakturan förs direkt till mottagaren eftersom den inte längre behöver framföras till administrativa myndigheter. Gemenskapsstatus för varor ska anges om en vara sänds från ett EU land till ett annat genom ett icke- medlemsland eller ett EFTA-land, eller när varorna transporteras sjövägen genom internationella områden. Varor som transporteras på reguljära rutter och som har gemenskapsstatus behöver dock inte anges.

Gemenskapsstatus för varor skall anges genom T2L-blanketten, faktura eller ett transportdokument, som utmärks med T2L eller rederiets C-märkning. Som T2L-dokument används enhetsdokument (SAD-blankett) 4- eller 4/5 sidig. De nationella tullmyndigheterna kan på begäran kolla gemenskapsstatus eller bevis på gemenskapsstatus. Kontroll behövs däremot inte om gemenskapsvarornas totala värde inte överstiger 10 000 euro. En så kallad godkänd avsändare är en

som kan visa upp T2L-dokument och C-märkning, och behöver därför inte lämna in dokument till tullen. Om varor förs genom ett EFTA-land tillämpas gemenskapens interna transiteringsförfarande (T2-transitering), i detta fall rekommenderas även ett T2L-dokument. Om det rör sig om ett tredje land, det vill säga ett land utanför EU, och som skall föra in varor till EU området, så tillämpas ett externt transiteringsförfarande (T1-transitering). (Laivauskäsikirja 2009)

10.4.3 Intrastat

Intrastat-systemet kallas den metod som används för att samla in uppgifter och statistik om handel mellan de länder som är medlemmar i EU, s.k. internhandel. Detta sker genom att företag lämnar in statistikdeklarationer, vilket även kan göras elektroniskt, dock behöver endast de företag som är uppgiftsskyldiga göra detta. Företagare blir uppgiftsskyldiga om de överstiger värdeintrösklarna på 200 000 euro vid införsel och 300 000 euro per år vid utförsel till andra EU-länder. I Italiens fall räknas dock inte Livigno, San Marino, Vatikanstaten, Campione d'Italia och territorialvatten i Luganosjön till EU:s moms-system. Handeln mellan Finland och dessa samlas istället in genom förtullningsförfarandet, det vill säga med SAD-blanketten.

(Tullen – Intrastat i Finland 2010. Statistikföring över handeln mellan EU länder)
(Europeiska unionens verksamhetsområden - Tullar)

10.4.4 Handelshinder

Eftersom både Italien och Finland är medlemmar i EU och använder samma valuta, euro, så finns det inga egentliga handelshinder dem emellan.

10.5 Handelsfaktura

En handelsfaktura ges åt mottagaren i minst tre exemplar. I handelsfakturan nämns de vanliga uppgifterna såsom säljarens och köparens namn, adresser, moms-nummer, varans ursprungsland, leverans- och betalningsvillkor, kollins

märken, nummer, antal och slag, brutto- och nettovikt, varubeskrivning, den 8-siffriga CN-tulltariffbeteckningen, styckepris, det slutliga priset och rabatter om det finns. Specialintyg som kan krävas inom internhandeln är i undantagsfall hälsointyg för kött och köttprodukter, i försändelsen skall även ett kommersiellt dokument följa med. Levande djur behöver hälsointyg och växter växtpass eller plantintyg.

(Laivauskäsikirja 2009)

11 LAGSTIFTNING

För att lyckas med internationaliseringen kan det löna sig att läsa in sig lite på landets lagstiftning. Har man har en bra produkt så krävs det att man är medveten om vilka lagar som gäller, både de italienska och de finska.

11.1 Immaterialrätt

11.1.1 Patent

Italien är medlem av världsorganisationen för immaterialrätt (World Intellectual Property Organisation, WIPO) och sedan år 1978 är även Italien medlem av EPC (European Patent Convention). Detta innebär att en patentansökan kan inlämnas till den finska patent- och registermyndigheten och sedan förmedlas till den europeiska patentmyndigheten (European Patent Organisation, EPO) och har då patentskydd i Italien.

Med en europapatentansökan kan man erhålla patent i 40 europeiska länder. Patent beviljas av det europeiska patentverket. I denna ansökan bestäms de i konventionen anslutna länderna och föredragsslutande staterna där man önskar patent. När europapatentet har trätt i kraft är det identiskt med det nationella patentet.

Ansökan kan lämnas via Patent- och registerstyrelsen, eller direkt till det europeiska patentverket, helst då kontoret i Haag eller i München.

(WIPO – World Intellectual Property Organization)

(PRS – Patent- och Registerstyrelsen)

(EPO- The European Patent Office)

11.1.2 Varumärke

Varumärket härstammar från antiken då hantverkare återgav sin underskrift eller ”märken” på sina produkter. Senare utvecklades detta till dagens system för varumärkesregistrering och skydd. Detta system hjälper konsumenten att

identifiera och köpa en produkt eller tjänst på grund av dess karaktär eller kvalitet, som då anges med varumärket.

För att förhindra att behöva registrera sig vid varje nationellt eller regionalt kontor så finns det ett system för internationell registrering av varumärken. Systemet styrs av två fördrag: *Madridöverenskommelsen internationell registrering av varumärken* och *Madridprotokollet* (vilka Italien är medlem i). Detta innebär att om personen som ansöker om registreringen har länk till ett land som har ett eller båda av dessa avtal kan få på grundval av registreringen eller ansökan till kontoret i landet ifråga, få en internationell registrering med rättsverkan i några eller alla länder i Madrid unionen. Den internationella byrån vid WIPO finns i Genève, Schweiz. Genom detta förfarande är det dessutom mycket enkelt ifall man ska registrera ändringar i efterhand, då behöver man bara göra det genom ett enda ärende för att det ska gälla.

(WIPO – World Intellectual Property Organization)

11.1.3 Mönsterskydd

Om företaget/personen har satsat på produktens unika design så lönar det sig att ansöka om mönsterregistrering. Utan detta är det omöjligt att ingripa om det händer att det dyker upp kopior. Mönsterrätt skyddar utseendet på en produkt eller en del av en produkt. Mönsterrätt används oftast i vardagliga produkter såsom möbler och livsmedel.

Förordningen om gemenskapsformgivning ger möjligheten att genom en ansökan erhålla mönsterskydd i hela EG-området. Ansökan kan inlämnas till Office for Harmonization in the Internal Market (OHIM) eller Patent- och registerstyrelsen (PRS). Om man väljer att lämna in den till PRS så vidarebefordras den till OHIM utan dröjsmål mot en fastställd vidarebefordringsavgift.

(PRS – Patent- och Registerstyrelsen)

11.1.4 Nyttighetsmodell

Nyttighetsmodellen påminner om patent, dock innebär patent bättre säkerhet, eftersom ansökan om nyttighetsmodell leder till registrering utan att PRS säkrar nyheten av uppfinningen. I Finland beviljar Patent- och registerstyrelsen nyttighetsmodellen. Nyttighetsmodellen innebär att innehavaren av denna har rätt att förbjuda andra att utnyttja uppfinningen, t.ex. försäljning. Dock gäller detta förbud under en begränsad tid, vanligtvis högst 10 år, och gäller endast i de länder som den har sökts och beviljats i. I övriga Europa är det samma system som i Finland, men det har dock inte spridit sig på ett lika brett område som patentsystemet. Man kan i de länder, som inte har nyttighetsmodell, söka patent. (PRS – Patent- och Registerstyrelsen)

11.2 Bolagsformer

Den vanligaste bolagsformen i Italien är Società a responsabilità limitata, (SRL), ett andelsföretag, där ägarna har begränsat ansvar, detta motsvarar ett mindre aktiebolag och startkapitalet är minst 10 000 euro. En annan vanlig bolagsform är Società per azioni (S.p.A) ett aktiebolag, inget personligt ansvar och minsta aktiekapital är ca 120 000 euro. Dessutom finns det handelsbolag med en eller flera bolagsmän med personligt ansvar, denna variant heter Società in nome Collettivo (SNC). Kommanditaktiebolag Società in Accomandita per Azioni (SAPA) är en variant där partnerskapet begränsas av aktier. Kommanditbolag Società in Accomandito Semplice (SAS) där det finns minst en delägare med personligt ansvar och minst en som endast är ansvarig för sin kapitalinsats. Och till sist enskild firma med personligt ansvar och registrering av den är frivillig (Impresa Individuale/ Società Semplice).

(Exportrådet i Italien – export, etablering utomlands, exportkonsulter)

(Projektbanken)

11.3 Konsumentprisindex

I Italien är konsumentpriserna högre än i Finland. I februari 2010 låg den på +0,1 procent i Finland och i Italien +1,2 procent.

(ISTAT - The internal organisation of the Italian National Institute of Statistics
(STAT - Statistikcentralen)

11.4 Skatterätt

Det italienska skattesystemet är komplicerat och många använder sig av en ”husrevisor”, *commercialista*, för att få hjälp med deklarationen.

Man måste registrera sitt företag i handelsministeriet (Ministero delle Finanze, Ufficio del Registro) och handelskammaren (Camere di Commercio, Ufficio Registro delle Imprese) i regionen man vill etablera sig i, i Italien.

Momsregistreringen gör man på det lokala skattekontoret. Det finns 4 % (vissa livsmedel, mediciner, böcker, tidningar, TV), 10 % (vissa livsmedel, persontransporter, logi, byggnader och vatten) och 20 % (den mest använda som används på varor och tjänster) som momssatser.

Arbetsgivaravgiften i Italien ligger på 37,2 %. Företagsskatten är 33 %.

Vad gäller företagsförsäkringar så är inga obligatoriska förutom socialförsäkring, dock rekommenderas det att teckna kompletterande försäkringar. (Projektbanken)

11.5 Inkomstskatt

Inkomstskatten i Italien progressiv. Skattesatserna är: 23 %, 27 %, 38 %, 41 % och 43 %, beroende på inkomst. Utöver dessa så tillkommer det en regional skatt som varierar mellan 0,9 % och 1,4 %. Och dessutom tillkommer de italienska sociala avgifterna (ca 10 %).

(Taxzero - Pensionering i Italien)

12 VIKTIGA ADRESSER

FINPRO

Finpro hjälper och ger information till finländska företag i olika stadier i internationaliseringen.

www.finpro.fi

VIEXPO

Viexpo är en regional exportbefrämjande organisation som erbjuder små och medelstora företag tjänster som underlättar etablering utomlands.

www.viexpo.fi

FINNVERA

Finnvera hjälper till med finansiering vid internationalisering.

www.finnvera.fi

TE-KESKUS

Arbetskrafts- och näringscentral.

www.te-keskus.fi

FINLANDS AMBASSAD I ITALIEN

Finlands ambassad i Italien finns i Rom på adressen Via Lisbona 3.

www.finlandia.it

ITALIENS AMBASSAD I FINLAND

Italiens ambassad i Finland finns i Helsingfors på adressen Östra Allén 4.

www.italia.fi

ÖSTERBOTTENS HANDELSKAMMARE

Handelskammaren bevakar företagens intressen och utvecklar verksamhetsförutsättningarna för företagen i handelskammarens verksamhetsområde.

www.ostro.chamber.fi

FINPRO EXPORTCENTRUM I ITALIEN

Finpro Italy, Ufficio Commerciale di Finlandia Ambasciata di Finlandia Via F.

Ferruccio 2 I-20145 MILANO

www.finpro.fi/italy

RÄTTSDORDNING I ITALIEN

Vill man bekanta sig med hurudan rättsordning det är i Italien kan man besöka följande hemsida:

www.ec.europa.eu/civiljustice/legal_order/legal_order_ita_sv.htm

13 UNDERSÖKNINGEN

Den empiriska delen av arbetet innebar att jag skulle ta kontakt med fem små och medelstora företag som planerar export till Italien eller som redan har export dit, och undersöka om dessa företag skulle ha nytta av en landsprofil om landet ifråga. Det var aningen svårt att få kontakt med något företag som var i planeringsstadiet ännu. Därför är alla företag som har svarat på enkäten sådana som redan har inlett export till Italien.

För att få information om vilka företag jag kunde kontakta började jag med att ringa Viexpo i Vasa, därifrån fick jag kontaktuppgifter till två företag. Dessutom kontaktade jag Finnvera, Vasek, T&E-centralen, Finpro, Österbottens handelskammare och Statistikcentralen via mail. Några av dessa hänvisade till varandra och hos några var informationen om deras kundföretag konfidentiell. De företag som har svarat på min webbenkät fick jag slutligen kontakt med tack vare Carina Pajala på Österbottens handelskammare.

Enkäten bestod av 12 frågor, både öppna och slutna frågor. Enkäten skickades ut i februari 2010 till 16 olika företag, dock fick jag inte svar från alla men tillräckligt för att kunna välja ut fem. Det kunde eventuellt ha underlättat om jag hade tagit kontakt via telefon med dessa företag före för att försäkra mig om att få snabba svar och även för att försäkra mig om att jag skickade frågeformuläret åt rätt person, detta skulle troligtvis ha gjort att jag hade fått ännu fler svar.

13.1 Frågeformuläret

Jag valde att använda mig av en webbenkät, därför att jag ansåg att det skulle vara det mest effektiva sättet att få svar samt minst tidskrävande för företagen och för mig. Jag gjorde endast en engelsk variant, eftersom jag inte visste om personerna jag skickade den till kunde svenska eller finska.

De fem företag jag valde fungerar inom olika branscher, dessa är metallindustrin, läder, engångsprodukter inom vård och det sista företaget tillverkar handskar och

vantar för industriellt bruk. Företagen är verksamma i Korsholm, Korsnäs, Kronoby och ett i södra Österbotten, Evijärvi. Alla dessa företag har redan export till Italien. Frågeformuläret som de svarade på finns bifogat på engelska.

Den första frågan var: Företagets namn? Detta för att jag ville veta vilket företaget var även om det ändå bara är branschen som är det aktuella i lärdomsprovet.

Andra frågan var: När grundades företaget? Jag ville med denna fråga se om det har något samband med hur länge det tar innan de började exportera.

Tredje frågan var: Hur många anställda har företaget?

Fjärde frågan var: Inom vilket område verkar företaget? Detta samt hur många som var anställda inom företaget ville jag ha reda på för att kunna välja ut företag som var ungefär lika stora samt verkade inom någorlunda olika branscher.

Femte frågan var: Vilken sort av export idkar företaget? På denna fråga kunde man välja mellan 8 olika alternativ. Här ville jag se hur pass olika sorters export de tillfrågade företagen idkade.

Sjätte frågan var: Hur länge har företaget haft export till Italien? Eftersom alla företag jag frågade redan har export dit så kunde jag med detta svar jämföra hur länge företaget har varit verksam med export till Italien.

Sjunde frågan var: Varför var den italienska marknaden intressant för företaget? Här ville jag veta varför företaget hade börjat exportera just till Italien. Och om det fanns någon gemensam nämnare.

Åttonde frågan var: Hur samlades information om Italien in innan samarbetet påbörjades? Här kunde företaget svara fritt, och här ville jag få fram om det eventuellt hade funnits svårigheter angående detta.

Nionde frågan var: Hur skiljer sig den finländska marknaden från den italienska? Denna fråga ställde jag för att få reda på om det fanns någonting som kanske det skulle löna sig att ta upp i landsprofilen för att underlätta för andra.

Tionde frågan var: Vilken information om Italien anser ni ha haft mer nytta av att veta mer om innan samarbetet inleddes? Här kunde företaget betygsätta åtta olika alternativ mellan 1-5 beroende på intresset (1= litet intresse, 5= stort intresse). De olika alternativen var: allmänna fakta om landet, kultur samt affärskultur, infrastruktur, ekonomi, arbetsmarknad, handel/export/import, lagstiftning och viktiga adresser. Genom denna betygsättning kunde jag dra slutsatser om vilket område som företagen ville ha mer information om innan samarbete inleddes.

Elfte frågan var: Har företaget en egen hemsida? Här kunde företagen antingen välja ja eller nej. Eftersom Internet i dagens läge är så stort som det är, är det ganska viktigt för företag att ha egen hemsida.

Tolfte frågan var: Tror ni att ni skulle ha haft nytta av att läsa en landsprofil före samarbetet med Italien började? Här kunde företaget svara fritt, och på denna fråga svarar företaget på det som hela enkäten egentligen handlar om.

13.2 Svaren företagsvis

De företag som har svarat på enkäten har alla under hundra anställda.

Tabell 1. Första företagets svar på fråga 10.

Ämne	1	2	3	4	5
Allmän fakta om landet			x		
Kultur samt affärskultur			x		
Infrastruktur		x			
Ekonomi		x			
Arbetsmarknad			x		
Handel, export och import			x		
Lagstiftning			x		
Viktiga adresser		x			

Företag 1 finns i Korsnäs och verkar inom metallindustrin. Företaget grundades 1982 och exporterar direkt till kunden samt genom licensiering. År 2002 utvidgades verksamheten till Italien, detta på grund av att företagets huvudkund

flyttade en del av sin verksamhet till Italien. Personen från företaget som svarade på min enkät hade själv varit till Italien på företagsbesök innan.

Tabell 2. Andra företags svar på fråga 10.

Ämne	1	2	3	4	5
Allmän fakta om landet			x		
Kultur samt affärskultur					x
Infrastruktur				x	
Ekonomi					x
Arbetsmarknad			x		
Handel, export och import					x
Lagstiftning			x		
Viktiga adresser		x			

Företag 2 finns i Kronoby och tillverkar engångsprodukter inom vården, detta grundades 1973. De har direkt export, egen export direkt till kunden samt egen representant i Italien. Samarbetet inleddes 1980. På frågan varför de utvidgade svarade de att de hittade en bra agent som var intresserad av att sälja deras produkter i Italien, genom denna agent fick de då också information om landet.

Tabell 3. Tredje företags svar på fråga 10.

Ämne	1	2	3	4	5
Allmän fakta om landet			x		
Kultur samt affärskultur				x	
Infrastruktur			x		
Ekonomi			x		
Arbetsmarknad		x			
Handel, export och import			x		
Lagstiftning			x		
Viktiga adresser					x

Företag 3 är även det verksamt i Kronoby. De producerar ren-läder till klädtillverkare i Italien och potentiella kunder är Gucci och Prada. Företaget grundades 1920 och har direkt export sedan 15 år tillbaka. De valde att börja exportera eftersom företagen som använder sig av denna sorts läder, som är av

mycket dyr och hög kvalitet, finns i Italien. För att få en inblick i landet så anställdes en agent i Italien.

Tabell 4. Fjärde företags svar på fråga 10.

Ämne	1	2	3	4	5
Allmän fakta om landet				x	
Kultur samt affärskultur					x
Infrastruktur			x		
Ekonomi			x		
Arbetsmarknad			x		
Handel, export och import				x	
Lagstiftning			x		
Viktiga adresser			x		

Företag 4 tillverkar handskar och vantar för industriellt bruk och finns i Evijärvi. Företaget grundades år 1960 och har sedan 6-7 år tillbaka direkt export till Italien. En anledning till exporten till just Italien var att det finns mycket lädertillverkning i Italien där deras produkter används. Personen som svarade på enkäten har även besökt landet.

Tabell 5. Femte företags svar på fråga 10.

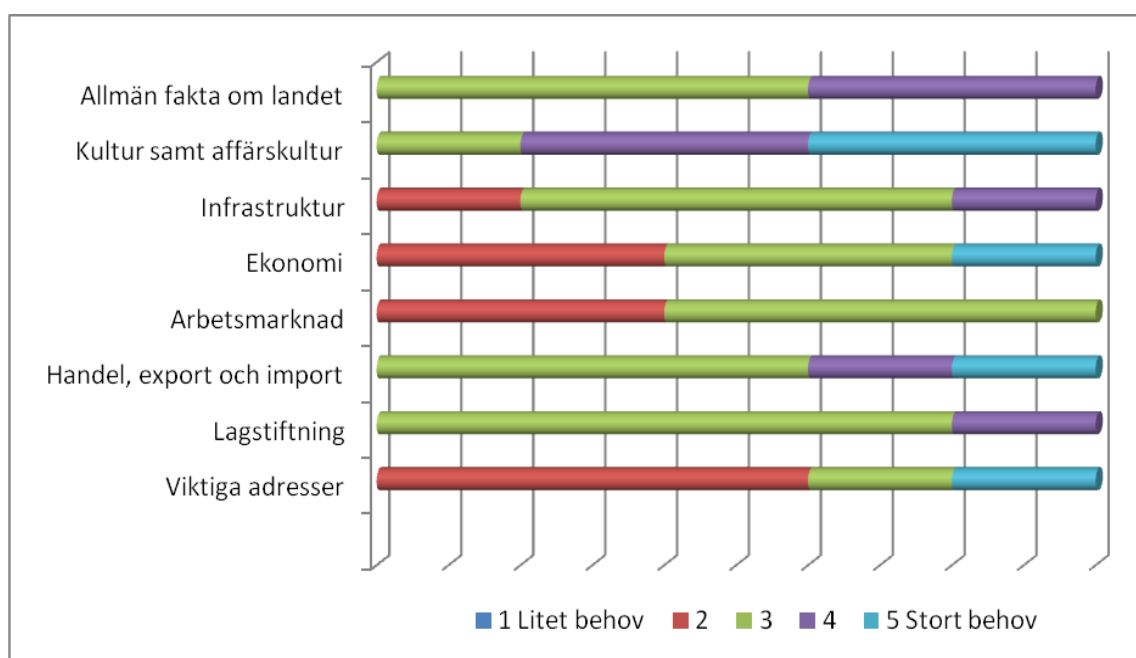
Ämne	1	2	3	4	5
Allmän fakta om landet				x	
Kultur samt affärskultur				x	
Infrastruktur			x		
Ekonomi		x			
Arbetsmarknad		x			
Handel, export och import			x		
Lagstiftning				x	
Viktiga adresser		x			

Företag 5 verkar i Korsholm sedan 1986 inom metallindustrin. Företaget har direkt export, indirekt export samt egen export direkt till kunden. Export till Italien har de haft sedan 12 år tillbaka. Anledningen till att de började exportera

dit var att det fanns potentiella kunder där. Innan detta samlades det inte egentligen så mycket information om Italien.

Alla dessa företag har egen hemsida och tre av dem svarade att de nog skulle ha haft nytta av att läsa en landsprofil om Italien innan de utvidgade sin verksamhet dit. En vanlig kommentar på vad som skiljer den finländska marknaden från den italienska var att betalningarna har en tendens att dröja från Italien, och att i Finland har vi en bättre betalningsmoral.

Tabell 6. Sammanställning av de fem företagens informationsbehov.

Det område som företagen överlag tyckte att skulle vara bra att känna till mer om var kultur samt affärskultur. Även handel, export och import hade lite högre betyg än de övriga svarsalternativen. På frågan om viktiga adresser så har ett av företagen ansett det vara av stor vikt att känna till, samtidigt som tre av företagen inte ansett det vara speciellt viktigt. Det område som företagen inte hade så stort behov av var hur arbetsmarknaden ser ut. Dock har inte ett enda företag valt betyget litet behov (1) på något av alternativen. Ett och samma företag har ansett sig ha haft stort behov av att känna till mer om kultur samt affärskultur, ekonomi och handel, export och import.

13.3 Avslutning

Eftersom antalet företag som har svarat på denna enkät endast är fem så kan man inte dra några allmängiltiga slutsatser. Dessutom är inget av dessa företag i planeringskedet, utan alla har redan inlett export till Italien sedan flera år tillbaka, vilket man även bör lägga på minnet.

Av de företag som jag valde ut till denna undersökning så svarade tre av fem att de nog gärna skulle ha läst en landsprofil före de började exportera till Italien, de två övriga svarade att de inte nödvändigtvis hade behövt läsa en landsprofil och det andra företaget att de redan hade blivit rekommenderade eftersom deras huvudkund hade flyttat sin tillverkning till Italien.

Alla företag hade en egen hemsida, som dessutom finns tillgänglig på engelska vilket är bra.

14 SLUTORD

Jag har lärt mig mycket om Italien genom detta lärdomsprov. Jag hade nog en ganska bra uppfattning om landet innan jag började skriva men nu efteråt kan jag ärligt säga att min kunskap om landet har växt betydligt.

Jag hoppas att detta lärdomsprov kommer att vara till hjälp för företag vid planering och internationalisering till Italien. Men att även andra intresserade ska ha nytta av denna landsprofil.

KÄLLFÖRTECKNING

Abbott, Charles 2007. Culture Smart! A Quick Guide to Customs and Etiquette. Italy. Bravo Ltd.

Axtell, Roger E 1998. Gestures - The Do's and Taboos of Body Language Around the World. John Wiley & Sons Inc.

Dahlgren, Ann-Louise 2008. Resa till Rom. Forma Publishing Group AB

Flower, Raymond, Falassi, Alessandro 2000. Culture Shock Italy- a Guide to Customs and Etiquette. Times Media Private Ltd.

Foster, Dean 2000. The Global Etiquette Guide to Europe – Everything You Need to Know for Business and Travel Success. John Wiley & Sons Inc.

Mole, John 1995. Takt & Ton i EU- Din Affärskulturguide. Nicholas Brealey Publishing Ltd.

Mårtenson, Rita 1998. Affärsrelationer i Europa- Personliga relationer med medarbetare och kunder i olika kulturer. Studentlitteratur.

Första klass reseguider, Italien. 2001. Stockholm. Streiffert Förlag Ab.

Första klass reseguider, Sardinien. 2005. Stockholm. Streiffert Förlag Ab.

Första klass reseguider, Sicilien. 2001. Stockholm. Streiffert Förlag Ab.

Laivauskäsikirja 2009. FINPRO ry. Hakapaino Oy.

Landguiden <URL: <http://www.landguiden.se>>

Europas länder- Italien <URL:

http://www.europa.eu/abc/european_countries/eu_members/italy/index_sv.htm>

The Italian Flag <URL: <http://www.initaly.com/gene/flag101.htm>>

Allt om Fakta om Italien <URL: <http://www.italiens.se/infor-resan/fakta-italien.html>>

Nationalencyklopedin, Italien <URL: <http://www.ne.se/italien>>

Nationalencyklopedin, Vatikanstaten <URL: <http://www.ne.se/vatikanstaten>>

Nationalencyklopedin, San Marino <URL: <http://www.ne.se/san-marino>>

Sveriges Ambassad Rom – Om Italien <URL:

http://www.swedenabroad.com/Page_____10497.aspx>

U.S. Census Bureau <URL: <http://www.census.gov/ipc/www/idb/country.php>>

Tullen – Intrastat i Finland 2010. Statistikföring över handeln mellan EU länder
<URL:

http://www.tulli.fi/sv/finska_tullen/utrikeshandelsstatistik/intrastat/liitteet/01_SVE2010.pdf>

FINPRO – Italy Country Report <URL:

<http://www.finpro.fi/NR/rdonlyres/0E041A0C-D1FB-4D1D-AEE1-80215B4AD9EB/12670/Italy20country20report1.pdf> >

CIA – Central Intelligence Agency <URL:

<https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/it.html>>

Exportrådet - Swedish Trade Council <URL: <http://www.swedishtrade.se/sv/vara-kontor/europa/italien>>

WIPO – World Intellectual Property Organization <URL:

<http://www.wipo.int/portal/index.html.en>>

PRS – Patent- och Registerstyrelsen <URL: <http://www.prh.fi/sv.html>>

EPO - The European Patent Office <URL: <http://www.epo.org/about-us.html>>

ISTAT - The internal organisation of the Italian National Institute of Statistics
<URL: <http://www.istat.it/english/>>

STAT – Statistikcentralen <URL: http://www.stat.fi/index_sv.html>

Projektbanken <URL: <http://projektbanken.tillvaxtverket.se/sb/d/1229/a/7794>>

Taxzero – Pensionering i Italien <URL: <http://www.taxzero.se/lander/Italien>>

Europa – EU:s officiella webbplats <URL: http://www.europa.eu/index_sv.htm>

Handelspolitiken i det nya EU <URL:
http://www.kommers.se/upload/Analysarkiv/Arbetsomr%20den/EUs%20yttre%20handelspolitik/Handelspolitiken_i_det_nya_EU.pdf>

Europeiska unionens verksamhetsområden – Tullar
<URL: http://www.europa.eu/pol/cust/index_sv.htm>

Frågor till företag som redan har export till Italien

1. Name of your company?
2. When was the company established?
3. How many employees are there?
4. In which area is your company operating?
5. What kind(s) of export does your company practise?
 - a. Direct export
 - b. Indirect export
 - c. Own export directly to the customer
 - d. Own subsidiary in Italy
 - e. Own representative in Italy
 - f. License
 - g. Own sales office
 - h. Other
6. How long has your company had cooperation with Italy?
7. Why was the Italian market interesting for your company?
8. How did you then gather information about Italy?
9. In what ways is the Finnish market different compared to the Italian market?
10. What information about Italy do you consider would have been good to know more about before the cooperation began?

Rate from 1-5, (1= no interest, 5= great interest.)

 - a. General facts about the country
 - b. Culture and business culture
 - c. Infrastructure
 - d. Economics
 - e. Labor
 - f. Trade, export and import
 - g. Legislation

h. Useful addresses

11. Has your company its own website?
12. Do you think you could have drawn benefit from a country profile of Italy, containing facts about the country, before the cooperation began?